

**JUBILEUSZ 70-LECIA  
INSTYTUTU EKONOMIKI ROLNICTWA  
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ –  
PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU BADAWCZEGO  
1950-2020**



PROF. DR HAB. MARIAN PODSTAWKA  
DR HAB. AGNIESZKA WRZOCHALSKA, PROF. IERiGŻ-PIB

**Jubileusz 70-lecia  
Instytutu Ekonomiki Rolnictwa  
i Gospodarki Żywnościowej –  
Państwowego Instytutu Badawczego  
1950-2020**

WARSZAWA 2020

Skład komputerowy  
*Barbara Pawłowska*

Korekta  
*Joanna Gozdera*  
*Marta Guzik*  
*Barbara Walkiewicz*

Redakcja techniczna  
*Leszek Ślipki*  
*Krzysztof Kossakowski*

Projekt okładki  
*Leszek Ślipki*

Sponsorem oprawy publikacji w ramach Jubileuszu 70-lecia IERiGŻ-PIB  
jest firma ZAPOL Sobczyk sp.j.  
al. Piastów 42, 71-062 Szczecin  
[www.zapol.com.pl](http://www.zapol.com.pl)

ISBN 978-83-7658-841-4

Nakład 300 egz.  
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB  
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa  
tel.: (22) 505 46 85  
e-mail: [dw@ierigz.waw.pl](mailto:dw@ierigz.waw.pl)  
<http://www.ierigz.waw.pl>

## Spis treści

Słowo Dyrektora Instytutu do Czytelników publikacji jubileuszowej . . . . .	7
Pierwsze piętnaście lat (1950-1965) . . . . .	13
Lata 1966-1975 – Jubileusz 25-lecia . . . . .	23
Ostatnie 25 lat XX wieku . . . . .	33
Instytut u progu XXI wieku . . . . .	43
Rok 2020. Terazniejszość. . . . .	63
Bibliografia . . . . .	85



## **Słowo Dyrektora Instytutu do Czytelników publikacji jubileuszowej**

*W perspektywie wiary ziemia nie jest nieograniczonym rezerwuarem zasobów, które można eksploatować bez końca, lecz również częścią Misterium Stworzenia, z którego nie tylko wolno korzystać, ale któremu należy się nasz podziw i szacunek.*

*Piękno tej ziemi skłania mnie do wołania o jej zachowanie dla przyszłych pokoleń. Jeżeli miłujecie ojczystą ziemię, niech to wołanie nie pozostanie bez odpowiedzi.*

**Św. Jan Paweł II**





*Wielce Szanowni Państwo!*

70 lat istnienia obecnego Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego to okazja do wspomnień, podziękowań, podsumowań i nakreślenia perspektyw.

Nasz Instytut wywodzi się z Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego (PINGW), funkcjonującego w Puławach w latach 1917-1950. W 1950 r. PINGW został rozdzielony na 9 specjalistycznych instytutów rolniczych, rozmieszczonych na terenie kraju. Wśród tych instytutów utworzono Instytut Ekonomiki Rolnej, połączenie którego w 1983 r. z Instytutem Ekonomiki i Organizacji Przemysłu Spożywczego dało podstawę do utworzenia Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. W 2004 r. IERiGŻ uzyskał status państwowego instytutu badawczego. Od 1 stycznia 2005 r. do dziś nosi nazwę Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ-PIB). To tylko niektóre daty i fakty. Szczegółowe informacje dotyczące historii obecnego IERiGŻ-PIB przedstawiono w dalszej części publikacji.



*Szanowni Państwo!*

70-letnia działalność obecnego IERiGŻ-PIB nacechowana jest różnego rodzaju zmianami, które wynikały ze zmieniających się uwarunkowań. Zmiany te dotyczyły nazwy, systemu społeczno-gospodarczego, osób zarządzających i pracujących w Instytucie. Jedno jest niezmiennie, Instytut, w całej swojej historii, w swoich pracach naukowo-badawczych zajmował się problemami ekonomiki rolnictwa, gospodarki żywnościowej, rozwoju wsi i warunkami życia rodzin rolniczych. Niezmiennie także jest to, że prace pracowników Instytutu zawsze były wykorzystywane przez resort rolnictwa i jego agendy oraz służyły kreowaniu polityki rolnej. Wreszcie kolejnym stałym elementem działalności Instytutu był rozwój naukowy jego pracowników i życzliwa oraz owocna współpraca z innymi ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Na podkreślenie



zastępuje również fakt, że Instytut w swoich badaniach i publikacjach uwzględniał zmieniające się cele polityki rolnej oraz sposoby ich realizacji. W początkowym okresie jego funkcjonowania celem polityki rolnej i badań było zapewnienie samowystarczalności żywnościowej. Następnie za pomocą m.in. tzw. Wielkiej Ankiety przeprowadzono ocenę struktury agrarnej polskiego rolnictwa oraz kosztów produkcji w gospodarstwach indywidualnych i w PGR. Należy również podkreślić, że od 1950 r. Instytut zajmował się problematyką rachunkowości gospodarstw rolnych, co zaowocowało powierzeniem od 2004 r. Instytutowi zbierania danych rachunkowych według metodologii badawczej europejskiego systemu Sieci Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (FADN). W ostatnich latach (2005-2019) IERiGŻ-PIB zrealizował trzy programy wieloletnie, które owocowały ekspertyzami i opracowaniami dotyczącymi teoretycznych oraz empirycznych problemów rozwoju polskiej gospodarki żywnościowej, poprawy jej konkurencyjności i ochrony środowiska naturalnego. Sprawy tzw. Zielonego Ładu w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej nabierają szczególnego znaczenia w nowej perspektywie finansowej na lata 2021-2027. W związku z tym, od 1 stycznia 2020 r. w Instytucie dokonano zmian struktury jednostek badawczych, dostosowując je do trendów i wyzwań stojących przed gospodarką żywnościową. Począwszy od 1 października 2020 r. w Instytucie uruchomione są nowe obszary jego działalności. Wśród nich są studia podyplomowe oraz szkolenia dla doradców rolnych. Ubiegamy się także o różnego rodzaju granty badawcze.

Korzystając z okazji, chciałem złożyć wszystkim pracownikom IERiGŻ-PIB serdeczne podziękowania za ofiarną pracę, za poświęcenie na rzecz rozwoju polskiego rolnictwa i wsi oraz na rzecz rozwoju ekonomii rolnej w Polsce. Na ręce Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Pana Jana Krzysztofa Ardanowskiego – pragnę złożyć podziękowania za dotychczasową współpracę, za docenienie wysiłków pracowników Instytutu, za przyznane nagrody i wyróżnienia. Dziękuję przedstawicielom zaprzyjaźnionych z nami ośrodków naukowych w kraju i za granicą. Szczególne słowa podziękowania kieruję do rolników, do doradców rolnych i do organizacji zawodowych rolników, współpracujących z Instytutem w ramach FADN i w ramach projektów badawczych oraz bieżących działań związanych z rozwojem wsi i rolnictwa.

Dziękując za przybycie i uczestnictwo w naszej konferencji, życzę Szanownym Państwu wielu sukcesów w pracach badawczych w tworzeniu nauki ekonomii rolnej i jej perspektywach w rozwoju polskiego rolnictwa i polskiej wsi.

*prof. dr hab. Marian Podstawka*  
*Dyrektor IERiGŻ-PIB*



*prof. dr hab. Jerzy Tepicht  
1950-1957*



*prof. dr hab. Franciszek  
Dzedzic 1957-1965*



*prof. dr hab. Tadeusz Rychlik  
1965-1974*



*prof. dr hab. Augustyn Woś  
1974-1990*



*prof. dr hab. Włodzimierz  
Kamiński 1990 (7 mies.)*



*prof. dr hab. Wojciech Józwiak  
1990-2000*



*prof. dr hab. Andrzej Kowalski  
2000-2019*



## Pierwsze piętnaście lat (1950-1965)

Powstanie obecnego Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego związane jest z rokiem 1950. Wówczas powołany został do życia Instytut Ekonomiki Rolnej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 stycznia 1950 roku. Utworzony został wraz z innymi instytutami naukowo-badawczymi podległymi Ministerstwu Rolnictwa na bazie Wydziału Ekonomiki Drobnych Gospodarstw Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach (PINGW), który powstał już w lutym w 1926 r. w Warszawie, jako postulat środowiska naukowego i pozanaukowego dotyczący utworzenia odpowiedniej placówki naukowej zajmującej się problemami wsi i rolnictwa oraz zbierającej dokumentację w tym zakresie<sup>1,2</sup>. W 1950 r. w skład IER weszły także Biuro Studiów przy Wydziale Rolnym KC PZPR oraz Dział Rolny Spółdzielczego Instytutu Naukowego. Tym samym kontynuowana w latach powojennych działalność PINGW została poszerzona. Utworzony Instytut Ekonomiki Rolnej skupił część pracowników Wydziału Ekonomiki Drobnych Gospodarstw, pracowników Biura Studiów przy Wydziale Rolnym KC PZPR oraz Działu Rolnego Spółdzielczego Instytutu Naukowego<sup>3</sup>. Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż IER od początku formowany był jako nowa placówka badawcza, z własnym programem, zadaniami i celami poznawczymi<sup>4</sup>. Pierwszym dyrektorem Instytutu został profesor Jerzy Tepicht, którego wspierali dr M. Dziewicka i dyr. P. Kaltenberg. Profesor Jerzy Tepicht ukształtował strukturę Instytutu, cele poznawcze, metodologię badań, zadbał także o wyposażenie w naukową kadrę. Podkreślić należy, iż opracowana według jego założeń metodologia periodycznie powtarzanej tzw. Wielkiej Ankiety, za pomocą której możliwe było badanie struktury agrarnej polskiego rolnictwa w 100 wsiach, wytrzymała próbę czasu i po relatywnie niewielkich swoistych modyfikacjach i przystosowaniach doczekała się pełnych siedemnastu edycji (ostatnia w roku 2011) oraz jednej w mniejszym wymiarze (w roku 2016). Do dzisiaj powtarzana periodycznie ankieta jest odbierana w środowisku naukowym jako wysoko cenione źródło wiedzy o ewolucji chłopskiego rolnictwa. Mamy nadzieję, że będzie ona kontynuowana w nowym Programie Wieloletnim Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w latach 2022-2026.

<sup>1</sup> Wniosek o formalne utworzenie takiej placówki złożyła Dyrekcja PINGW.

<sup>2</sup> Organizatorem i pierwszym dyrektorem Wydziału został prof. dr Franciszek Bujak, współpracownikiem i zastępcą – dr Stanisław Antoniewski. Po ustąpieniu prof. F. Bujaka kierownictwo objął prof. Witold Staniewicz. W 1939 r. Wydział liczył około 40 pracowników, w 1948 r. – około 30.

<sup>3</sup> Instytut Ekonomiki Rolnej, 1950-1965, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1966.

<sup>4</sup> Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975.



W nowo powstałym IER skupiano i kształcono nowe kadry na potrzeby Instytutu oraz przygotowywano ekonomistów do pracy poza Instytutem. Tym samym utworzone zostały studia przygotowujące do osiągnięcia stopnia kandydata. Wspomnieć należy, iż w latach 1952-1956 prof. J. Tepicht zorganizował w IER aspiranturę naukową (określaną mianem „pamiętnej”), z której wyszło 18 kandydatów nauk (względnie doktorów), zajęli oni następnie eksponowane pozycje w nauce polskiej i w kierownictwie życia gospodarczego kraju<sup>5</sup> (tabela 1).

**Tabela 1. Uczestnicy studium doktoranckiego (kandydackiego) w Instytucie Ekonomiki Rolnej w latach 1952-1956**

Imię i nazwisko	Imię i nazwisko
Eleonor Bialski	Władysław Misiuna
Irena Bidowa	Józef Okuniewski
Dyzma Gałaj	Wiktor Prandota
Bogusław Gałęski	Stanisław Rosowski
Eugeniusz Gorzelak	Tadeusz Rychlik
Zdzisław Grochowski	Bolesław Strużek
Zygmunt Kozłowski	Stanisław Świątek
Mieczysław Kwiecieński	Anna Szemberg
Kazimierz Miękus	Marian Świątlik

Źródło: na podstawie: Instytut Ekonomiki Rolnej, 1950-1965, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1966, s. 9.

W 1957 roku zorganizowano także redakcję naukowego pisma Instytutu, *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej*. Założycielem tego czasopisma oraz jego pierwszym redaktorem naczelnym był prof. Jerzy Tepicht. Założone w IER czasopismo ukazywało się jako wspólny organ Komitetu Ekonomiki Rolnictwa Wydziału V PAN, IER oraz Sekcji Rolnej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Instytut publikował także corocznie, w ramach wydawnictw wewnętrznych: „Wyniki rachunkowości rolnej gospodarstw indywidualnych”, a także serię „Studia i Materiały”, w której ukazywały się m.in. „Koszty podstawowych produktów rolnych w indywidualnych gospodarstwach chłopskich” i „Wskaźniki ekonomiczne i koszty jednostkowe 100 PGR”. Nadmienić należy, iż do 1965 roku w ramach zeszytów serii „Studia i Materiały” ukazało się 114 pozycji.

Wiedzę o przemianach społeczno-gospodarczych upowszechniano także w licznych publikacjach innych wydawnictw. Ogółem w latach 1950-1965 powstało ponad 2200 prac napisanych przez 146 autorów. Były to publikacje osób zatrudnionych w IER, aspirantów

<sup>5</sup> Rychlik T.: Prof. Jerzy Tepicht (1908-1973), *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej*, nr 4/1973, IER, Warszawa 1973, s. 4.

lub napisane na zlecenie i pod kierownictwem Instytutu. Publikacje zamieszczano także w czasopiśmie krajowych oraz czasopiśmie zagranicznych (tabela 2). Podkreślić należy, iż opracowywane przez pracowników IER tablice dotyczące dochodowości i spożycia w gospodarstwach chłopskich podawały wówczas oficjalne publikacje GUS.

**Tabela 2. Wykaz czasopism zagranicznych, w których publikowane były prace powstałe w IER w latach 1950-1965**

Lp.	Nazwa czasopisma	Kraj (miejsce publikacji)
byłe kraje tzw. bloku wschodniego		
1.	<i>Ekonomika Poljoprivrede</i>	Jugostawia
2.	<i>Ikonomika i Mechanizacija na Selskoto Stopanstvo</i>	Bułgaria
3.	<i>Julius-Kühn-Archiv</i>	NRD
4.	<i>Zeitschrift für Agrarökonomik</i>	NRD
5.	<i>Mieżdunarodnyj Sielskochozajstwiennyj Żurnał</i>	ZSRR
6.	<i>Politická Ekonomie</i>	Czechosłowacja
7.	<i>Za Socialističeskuju Sielskochozajstwiennuju Nauku</i>	Czechosłowacja
8.	<i>Zemědělská Ekonomika</i>	Czechosłowacja
kraje Europy Zachodniej		
9.	<i>Cahiers de l'ISEA, Ser. G.</i>	Francja
10.	<i>Démocratie Nouvelle</i>	Francja
11.	<i>Études Rurales</i>	Francja
12.	<i>Recherches Internationales</i>	Francja
13.	<i>Österreichische Osthefte</i>	Austria
14.	<i>Politica ed Economia</i>	Włochy
15.	<i>Rinascita</i>	Włochy
16.	<i>Sociologia Ruralis</i>	Holandia
pozostałe		
17.	<i>Illinois Agricultural Economics</i>	USA
18.	<i>International Social Science Bulletin</i>	UNESCO

\* Wersja polska

Źródło: opracowano na podstawie: Instytut Ekonomiki Rolnej, 1950-1965, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1966, s. 18.

W 1957 r. po dramatycznym zebraniu aktywu naukowego IER prof. Jerzy Tepicht zrezygnował z funkcji dyrektora. Na stanowisko dyrektora Instytutu Ekonomiki Rolnej został powołany prof. dr hab. Franciszek Dziedzic, który pełnił tę funkcję do 1965 roku.



**Tabela 3. Dyrekcja i struktura organizacyjna  
Instytutu Ekonomiki Rolnej w 1965 roku**

Lp.	Dyrekcja i struktura organizacyjna	Wyszczególnienie
<b>DYREKCJA</b>		
	doc. dr TADEUSZ RYCHLIK	Dyrektor
	prof. dr hab. FRANCISZEK DZIEDZIC	Wicedyrektor
	dr ANDRZEJ ROMANOW	Sekretarz Naukowy
<b>STRUKTURA ORGANIZACYJNA</b>		
<b>I</b>	<b>Zakład Ogólnej Ekonomiki Rolnictwa prof. Anatol Brzoza</b>	
1.	Pracownia Kosztów i Opłacalności Produkcji Rolnej	<i>doc. dr Zdzisław Grochowski</i>
2.	Pracownia Analiz Rozwoju Produkcji	<i>doc. dr Zygmunt Kozłowski</i>
<b>II.</b>	<b>Zakład Polityki Agrarnej prof. Jerzy Tepicht</b>	
1.	Pracownia Ekonomiki Porównawczej	<i>doc. dr Ewa Raszeja-Tobjasz</i>
2.	Pracownia Polityki Agrarnej Polski Ludowej	<i>prof. Jerzy Tepicht</i>
3.	Pracownia Instytucji i Kółek Rolniczych	<i>dr Andrzej Romanow</i>
<b>III.</b>	<b>Zakład Społeczno-Ekonomicznej Struktury Wsi doc. dr Bogusław Gałęski</b>	
<b>IV.</b>	<b>Zakład Planowania i Rozmieszczenia Produkcji Rolniczej prof. dr Franciszek Dziedzic</b>	
1.	Pracownia Analizy Stanu Produkcji	<i>mgr Przemysław Dąbrowski</i>
2.	Pracownia Kartografii	<i>Maria Kosik</i>
<b>V.</b>	<b>Zakład Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw Rolnych doc. dr Tadeusz Rychlik</b>	
1.	Pracownia Specjalizacji i Kierunków Produkcji	<i>doc. dr Tadeusz Rychlik</i>
2.	Pracownia Ekonomiki PGR	<i>mgr Edward Jeleński</i>
3.	Pracownia Racjonalizacji Produkcji	<i>mgr inż. Stanisław Fiutowski</i>
4.	Pracownia Ekonomiki Mechanizacji	<i>dr Stanisław Rosowski</i>
<b>VI.</b>	<b>Zakład Ekonomiki i Organizacji Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych doc. dr Kazimierz Dąbrowski</b>	
1.	Pracownia Ekonomiki i Organizacji Pracy w RSP	<i>doc. dr Eleonor Białski</i>
2.	Pracownia Analiz Efektywności Gospodarowania w RSP	<i>dr Janina Czyszkowska-Dąbrowska</i>
3.	Pracownia Planowania i Organizacji Produkcji w RSP	<i>doc. dr Kazimierz Dąbrowski</i>
<b>VII.</b>	<b>Zakład Dochodowości Gospodarstw Chłopskich i Organizacji Rachunkowości prof. dr Maria Czerniewska</b>	
<b>VIII.</b>	<b>Zakład Elektronicznej Techniki Obliczeniowej mgr inż. Zbigniew Skolimowski</b>	
<b>IX.</b>	<b>Zakład Dokumentacji i Upowszechniania Wyników Badań prof. dr Antoni Żabko-Potopowicz – konsultant</b>	
1.	Biblioteka Naukowa i Archiwum	<i>mgr Danuta Stępniewska</i>
2.	Pracownia Dokumentacji	<i>mgr Melania Łapińska</i>
3.	Pracownia Wydawnictw	<i>Krystyna Abramczuk</i>
<b>X.</b>	<b>Dział Finansowo-Księgowy</b>	<b><i>Maria Gamla</i></b>
<b>XI.</b>	<b>Dział Gospodarczo-Administracyjny</b>	<b><i>Maria Marszczewska</i></b>
<b>XII</b>	<b>Inspektor Kadr</b>	<b><i>Janina Zarębowa</i></b>

Źródło: Instytut Ekonomiki Rolnej, 1950-1965, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1966, s. 3-4.



Struktura organizacyjna Instytutu w 1965 roku składała się z dziewięciu zakładów, w skład których wchodziło kilkanaście pracowni oraz działów, takich jak: finansowo-księgowy i gospodarczo-administracyjny oraz inspektor kadr (tabela 3). Ogółem w Instytucie pracowało 185 osób, w tym 62 pracowników naukowych, 66 pracowników inżynieryjno-technicznych, 40 pracowników terenowych i 17 pracowników administracji. Zespół pracowników naukowych stanowiło 4 profesorów, 7 docentów, 9 doktorów oraz 36 osób z tytułem magistra lub magistra inżyniera i inżyniera (z których 15 osób zatrudnionych było na stanowisku adiunkta). Wśród pracowników inżynieryjno-technicznych tytuł magistra inżyniera posiadało 13 osób, 1 osoba tytuł magistra oraz 11 osób tytuł inżyniera. Warto wspomnieć, iż w tej grupie pracowników byli przyszli profesorowie: mgr inż. Jan Małkowski i mgr inż. Zygmunt Smoleński oraz przyszli doktorzy: mgr inż. Wacław Guzewicz i mgr Michał Kisiel. W grupie 40 pracowników terenowych 2 osoby miały tytuł magistra inżyniera, a 10 tytuł inżyniera (tabele 4 i 5).

**Tabela 4. Zespół pracowników Instytutu Ekonomiki Rolnej w roku 1965**

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym pracownicy:			
		naukowi	inżynieryjno-techniczni	terenowi	administracji
RAZEM	185	62	66	40	17
według tytułów					
profesor (prof. dr)	4	4	-	-	-
docent (doc. dr)	7	7	-	-	-
doktor	9	9	-	-	-
mgr inż. (mgr)	52	36	14	2	-
inżynier	23	3	11	10	-
bez tytułu	89	3	41	28	17

Źródło: opracowano na podstawie: Instytut Ekonomiki Rolnej, 1950-1965, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1966, s. 5-7.

**Tabela 5. Pracownicy naukowi Instytutu Ekonomiki Rolnej w roku 1965 według stanowisk**

Ogółem	Profesor	Docent	Samodzielny pracownik naukowo-badawczy	Adiunkt	Starszy asystent	Asystent
w liczbach bezwzględnych						
62	4	7	2	24	21	4
w procentach						
100	6,5	11,2	3,2	38,7	33,9	6,5

Źródło: opracowano na podstawie: Instytut Ekonomiki Rolnej, 1950-1965, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1966, s. 5-7.



Na uwagę zasługuje fakt, iż w pierwszych 15 latach istnienia w IER uformowała się i wykształciła doskonała kadra pracowników naukowych, która zdobywała stopnie naukowe, stopnie samodzielnych pracowników naukowo-badawczych oraz młodszych pracowników badawczych. Instytut, ze względu na gromadzenie i opracowywanie materiałów źródłowych, posiadał również grupę wykwalifikowanych ekonomistów – specjalistów rachunkowości rolnej i kalkulacji oraz statystyków (tabele 6 i 7).

Po 15 latach działalności Dyrekcja IER oraz pracownicy wkroczyli w nowy etap prac, które miały za zadanie przede wszystkim łączyć kierunki badań i wnioski z nich płynące z praktyką zarządzania rolnictwem i kierowania produkcją gospodarstw. Spodziewano się stosownych zmian nie tylko w odniesieniu do dotychczasowych metod badawczych, stylu pracy, ale także nowej tematyki prac badawczych.

**Tabela 6. Zespół byłych pracowników IER, których naukowa lub organizacyjna praca miała znaczny wpływ na rozwój Instytutu (w układzie alfabetycznym)**

Tytuł	Imię i nazwisko	Tytuł	Imię i nazwisko
dr	Antoni Broda	prof. dr	Ryszard Manteuffel
doc. dr	Henryk Chołaj	mgr inż.	Helena Marczevska
dr	Maria Ciepielewska	mgr inż.	Janusz Michalski
dr	Maria Dziewicka		Piotr Piwowarski
mgr inż.	Józef Frąk	dr	Michał Pohorski
doc. dr	Eugeniusz Gorzelak	doc. dr	Wiktor Prandota
mgr inż.	Zygmunt Kobyliński	mgr inż.	Bolesław Składziński
mgr	Piotr Kaltenberg	doc.	Mieczysław Sowiński
doc. dr	Stanisław Kowalewski	mgr inż.	Maria Sztakielska
dr	Wincenty Krysztofik	doc.	Feliks Stoliński
inż.	Roch Kubiczek	prof.	Zenon Tomaszewski
doc. dr	Stanisław Kuziński	mgr inż.	Ryszard Wielburski
prof. dr	Leon Lewandowski	doc. dr	Augustyn Woś
dr	Witold Lipski	mgr inż.	Zofia Zawidzka

Źródło: na podstawie: *Instytut Ekonomiki Rolnej, 1950-1965, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1966, s. 9.*

## **RADA NAUKOWA INSTYTUTU EKONOMIKI ROLNEJ W 1965 ROKU**

prof. dr Ryszard Manteuffel — Przewodniczący

prof. Anatol Brzoza

prof. dr Maria Czerniewska

prof. dr Konstanty Czerniewski

doc. Kazimierz Dąbrowski

prof. dr Franciszek Dziedzic

dr Maria Dziewicka

doc. dr Bogusław Gałęski

doc. dr Zdzisław Grochowski

prof. dr Stefan Ignar

prof. dr Bohdan Kopeć

dr Janusz Kozakiewicz

doc. dr Zygmunt Kozłowski

doc. Stefan Królikowski

prof. dr Zygmunt Kunczyński

doc. dr Janusz Łoś

dr Feliks Majdański

dr Tadeusz Orkisz

prof. dr Maksymilian Pohorille

doc. dr Tadeusz Rychlik

doc. dr Henryk Skrobisz

prof. dr Witold Staniewicz

doc. dr Bolesław Strużek

prof. Jerzy Tepicht

prof. Zenon Tomaszewski

### **W poprzednich kadencjach członkami Rady Naukowej byli również profesorowie i docenci:**

prof. dr Mieczysław Birecki

prof. dr Włodzimierz Brus

prof. dr Mieczysław Czaja

prof. dr Michał Kalecki

doc. dr Stanisław Kowalewski

prof. dr Henryk Romanowski

prof. dr Stefan Schmidt

prof. dr Marian Trojanowski



**Tabela 7. Zespół pracowników naukowych, inżynieryjno-technicznych, terenowych i pracownicy administracji Instytutu Ekonomiki Rolnej w 1965 r.**

*PRACOWNICY NAUKOWI*

<b>Profesorowie</b>	
prof. Anatol Brzoza, czł. koresp. PAN	prof. dr Franciszek Dziedzic
prof. dr Maria Czerniewska	prof. Jerzy Tepicht
<b>Docenci</b>	
doc. dr Eleonor Bialski	doc. dr Zygmunt Kozłowski
doc. Kazimierz Dąbrowski	doc. dr Ewa Raszeja-Tobjasz
doc. dr Bogusław Gałęski	doc. dr Tadeusz Rychlik
doc. dr Zdzisław Grochowski	
<b>Samodzielni pracownicy naukowo-badawczy</b>	
Kazimiera Bentlewska	mgr inż. Edward Jeleński
<b>Adiunkci</b>	
dr Irena Bida	mgr inż. Stanisław Kalbarczyk
dr Ryszard Boreński	mgr inż. Zofia Kaprzyk
dr Helena Chojnacka	mgr Alicja Kaszuba-Cybura
dr Janina Czyszowska-Dąbrowska	mgr inż. Stefan Kobylński
dr Zbigniew Mścichowski	mgr inż. Michał Kosieradzki
dr Andrzej Romanow	mgr inż. Stanisław Luboradzki
dr Stanisław Rosowski	mgr inż. Jadwiga Marek
dr Jan Stelmach	mgr Danuta Stępniewska
dr Anna Szemberg	mgr inż. Anna Szczygielska
mgr inż. Marian Brzóska	mgr inż. Władysław Szewczyk
mgr inż. Przemysław Dąbrowski	inż. Stanisław Wystouch
mgr inż. Stanisław Fiutowski	mgr inż. Stanisław Kalbarczyk
<b>Starsi asystenci</b>	
mgr Irena Adamiec	mgr inż. Janina Rzepecka
mgr inż. Rozalia Bachańska	mgr inż. Maria Skowron
mgr inż. Krystyna Jarnot	mgr inż. Leszek Wiśniewski
mgr inż. Maria Kaźmierczak	mgr inż. Adam Wyderko
mgr Jadwiga Kopeć	mgr inż. Józef Zawistowski
mgr Bolesław Kowalczyk	mgr inż. Aniela Ziótek
mgr inż. Eliza Kurek	inż. Nina Dąbrowska
mgr Melania Łapińska	inż. Zygmunt Radoń
mgr inż. Michał Nowowiejski	Maria Kosk
mgr inż. Jadwiga Reinschmidt	Jadwiga Przychodzień
mgr inż. Jadwiga Reinstein	
<b>Asystenci</b>	
mgr inż. Józef Gomułka	mgr inż. Teresa Książopolska
mgr inż. Krystyna Kosmólska	mgr inż. Wiesława Rokicka

## PRACOWNICY INŻYNIERYJNO-TECHNICZNI

### z tytułem magistra inż. i magistra

mgr inż. Czesława Bujak	mgr inż. Hanna Maćkowska
mgr inż. Mieczysław Burda	mgr Jan Małkowski
mgr inż. Waldemar Dorobczyński	mgr inż. Zbigniew Skolimowski
mgr inż. Wacław Guzewicz	mgr inż. Zygmunt Smoleński
mgr Michał Kisiel	mgr inż. Jacek Stefański
mgr inż. Władysław Kogut	mgr inż. Jan Wielgo
mgr inż. Stanisława Kołakowska	mgr Janusz Wolaniecki

### z tytułem inżyniera

inż. Anna Jabłońska	inż. Maria Sokołowska
inż. Maria Jałowiecka	inż. Maria Stępińska
inż. Konstanty Korczak	inż. Janina Ulanowska
inż. Bronisława Kozak-Jarska	inż. Wanda Wieczorek
inż. Zofia Kucybała	inż. Czesława Wiewiórowska
inż. Elżbieta Mikołajczyk	

### pozostali

Krystyna Abramczuk	Eugenia Młynarczyk
Zygmunt Budziński	Leokadia Muszyńska
Irena Dejak	Irena Osóbka
Krystyna Domagała	Genowefa Owczarczyk
Aleksandra Gonstoł	Stanisław Pacyna
Barbara Gronkowska	Elżbieta Pakoca
Anna Herdin	Jan Pękalski
Anna Hoffman	Zbysław Piotrowski
Maria Jaworska	Maria Rostrowska
Zofia Klepacka	Andrzej Rutkowski
Zofia Kosińska	Czesław Sas
Zofia Łaska	Olga Snitko
Janina Maciejowska	Jadwiga Staszczyk
Stanisław Makowski	Wanda Strupczewska
Andrzej Marchlewski	Alicja Szechniuk
Wacława Mianowska	Zbigniew Szeniman
Włodzimierz Mianowski	Joanna Szeremeta
Zofia Michrowska	Jan Szewc
Jerzy Mieczkowski	Eugenia Wierzchowska
Alina Misiuna	Regina Zaranek



## PRACOWNICY TERENOWI

### z tytułem magistra inż.

mgr inż. Zofia Kuźnicka, st asyst.

mgr inż. Roman Mendocha, st. asyst.

### z tytułem inżyniera

inż. Stanisław Bartkowski

inż. Andrzej Migdałek

inż. Adam Domagalski

inż. Stanisław Mochnacki

inż. Augustyn Gorzkowski

inż. Witold Sielski

inż. Lesław Gretschel

inż. Tadeusz Sochaczewski

inż. Teodor Koczubaj

inż. Ludwik Strużek

### pozostali

Alfred Bachman

Karol Linek

Nina Bachman

Janina de Lorme

Paweł Baj

Antoni Łojek

Henryk Bartuzi

Jerzy Mathauser

Jan Bińczycki

Hieronim Mielcarek

Edward Felski

Modest Pachulski

Leon Fularczyk

Tadeusz Piękoś

Edward Godlewski

Marian Ptaszyński

Serafin Granat

Walerian Spychała

Jerzy Grzebieluch

Cecylia Szwarczewska

Kazimierz Jendza

Eugenia Szymczuk

Józef Jereczek

Czesław Trzópek

Józef Kwieciński

Mieczysław Zawadzki

Tadeusz Leśny

Zygmunt Zega

## PRACOWNICY ADMINISTRACJI

Wacław Baliszewski

Maria Marszewska

Wiktoria Bielska

Michał Osica

Halina Czajka

Marianna Otrębska

Maria Gamla

Halina Paśawska

Zofia Gawryś

Jadwiga Radzikowska

Zofia Karczmarewicz

Jadwiga Wierzbowska

Anna Kosieradzka

Janina Zaręba

Antoni Kozerski

Zofia Ziemińska

Elżbieta Łysakowska

Źródło: na podstawie: Instytut Ekonomiki Rolnej, 1950-1965, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1966, s. 5-7.

## Lata 1966-1975 – Jubileusz 25-lecia

Dyrektorem Instytutu został profesor Tadeusz Rychlik, a profesor Franciszek Dziezicki objął funkcję zastępcy dyrektora do spraw naukowych.

Dorobek publikacyjny IER w okresie 1966-1974 był pokaźny ilościowo<sup>6</sup> i obejmował 2265 pozycji wydawniczych opracowanych przez 170 autorów. Szczegółowe informacje prezentuje tabela 8.

**Tabela 8. Dorobek naukowy Instytutu Ekonomiki Rolnictwa w latach 1966-1974**

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba pozycji
1.	Opracowania naukowe (monografie, książki)	395
2.	Artykuły naukowe	330
3.	Artykuły popularnonaukowe, popularne i informacyjne	800
4.	Recenzje i opinie szczegółowe	265
5.	Opracowania popularnonaukowe	250
6.	Materiały źródłowe	210
7.	Pozostałe	15
<b>RAZEM</b>		<b>2265</b>

Źródło: Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975, s. III.

Prace naukowe prowadzone były w zakładach i pracowniach badawczych, takich jak Zakład Rozmieszczenia i Specjalizacji Produkcji – kierowany przez doc. Przemysława Dąbrowskiego, Pracownia Metod Matematycznych – kierowana do 1974 r. przez prof. Tadeusza Rychlika, a także Samodzielna Pracownia Międzynarodowych Badań Porównawczych, która w 1976 r. stała się samodzielnym Zakładem Międzynarodowych Badań Porównawczych – kierowanym przez prof. dr. hab. Zygmunta Smoleńskiego, który także w 1975 r. zaczął pełnić funkcję sekretarza Komitetu Redakcyjnego *Zagadnień Ekonomiki Rolnej*, wydawanych jako dwumiesięcznik. Profil tego czasopisma oraz poziom naukowy wyznaczały publikacje przygotowywane przez pracowników IER, ale było ono także otwarte dla autorów z innych placówek naukowych. Przygotowywano także specjalne dodatki do *Zagadnień Ekonomiki Rolnej*, zawierające np. coroczne wyniki badań nad kosztami produkcji w gospodarce chłopskiej i w PGR.

<sup>6</sup> Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975.



Nadmienić należy, iż w 1974 r. redaktorem naczelnym *Zagadnień Ekonomiki Rolnej* został prof. dr hab. Augustyn Woś<sup>7</sup>, który funkcję tę pełnił do 1990 r., a dzisiejsza pozycja i renoma tego pisma jest w dużej mierze wynikiem pracy profesora<sup>8</sup>.

W latach 1966-1974 w ramach serii *Studia i Materiały* opublikowano 320 pozycji, głównie zamieszczane w niej były materiały źródłowe, wykorzystywane do dalszych prac naukowych. W celu zapewnienia wysokiego poziomu naukowego przygotowywanych publikacji powstała nowa seria *Studia i Monografie*. Zamieszczane w niej prace poddawane były ocenie, musiały bowiem spełniać określone wymogi. Z kolei prezentację wybranych metodyk i technik badawczych, zestawienia ważniejszych kategorii, pojęć i definicji z zakresu ekonomiki rolnictwa, organizacji pracy i zarządzania w rolnictwie oraz skrypty na potrzeby studium doktoranckiego i prowadzonych szkoleń, zamieszczano w serii *Materiały Seminaryjne*. W ramach tej serii, w latach 1966-1974, wydano 14 pozycji, które spotkały się z dobrym przyjęciem odbiorców i czytelników<sup>9</sup>. Uznaniem w środowisku naukowym cieszyło się także wydawane przez Instytut wydawnictwo periodyczne *Ekonomika Porównawcza Rolnictwa*, w którym zamieszczane były studia porównawcze nad ekonomiką rolnictwa w wybranych krajach świata oraz tłumaczenia wybranych ważniejszych prac autorów zagranicznych. W latach 1966-1974 w ramach tego wydawnictwa opublikowano 16 zeszytów. Publikowane były również w grupie tzw. wydawnictw ciągłych wyniki rachunkowości rolniej. W zależności od kręgu odbiorców nakłady poszczególnych pozycji wydawniczych były zróżnicowane (od 50 do 600 egzemplarzy).

W latach 1966-1974 ośmiu pracowników IER uzyskało tytuł profesora, dwunastu stanowisko docenta, osiemnastu stopień doktora nauk ekonomicznych, a trzy osoby stopień doktora nauk rolniczych, z kolei czterech pracowników innych instytucji uzyskało w IER stopień doktora nauk ekonomicznych, w tym przyszły profesor Izasław Frenkel.

Rok 1974 był końcem kadencji dyrektora prof. Tadeusza Rychlika i początkiem kadencji nowego dyrektora IER – prof. dr hab. Augustyna Wosia<sup>10</sup> oraz początkiem dokonujących się zmian organizacyjnych w Instytucie. W tym czasie funkcjonowało sześć zakładów badawczych:

- Zakład Ogólnej Ekonomiki Rolnictwa,
- Zakład Społeczno-Ekonomicznej Struktury Wsi,
- Zakład Planowania i Rozmieszczenia Produkcji Rolniczej,
- Zakład Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw Rolnych,
- Zakład Ekonomiki i Organizacji Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,
- Zakład Badania Dochodowości i Organizacji Rachunkowości Gospodarstw Chłopskich

<sup>7</sup> Funkcję redaktora naczelnego *Zagadnień Ekonomiki Rolnej* pełnili także: prof. dr hab. Józef S. Zegar, prof. dr hab. Wojciech Józwiak, prof. dr hab. Andrzej Kowalski, a obecnie jest nim prof. dr hab. Marian Podstawka.

<sup>8</sup> Por. wspomnienia o prof. dr hab. Augustynie Wosiu, [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl); dostęp 18.03.2020.

<sup>9</sup> Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975, s. IV.

<sup>10</sup> Prof. dr hab. Augustyn Woś był dyrektorem IER (później IERiGŻ) do roku 1990.



oraz dwie samodzielne pracownie:

- Samodzielna Pracownia Ekonomiki Rolnictwa Zagranicą
- Samodzielna Pracownia Instytucji Wiejskich

i zakłady: Zakład Dokumentacji i Upowszechniania Wyników Badań, Zakład Elektronicznej Techniki Obliczeniowej. Instytut posiadał Stację Badawczą w Rzeszowie, Stację Badawczą w Bydgoszczy oraz Stację Badawczą we Wrocławiu.

**Tabela 9. Zespół pracowników Instytutu Ekonomiki Rolnej w 1975 r.**

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym pracownicy:			
		naukowi	inżynieryjno-techniczni ekonomiści	technicy	administracyjni (w tym obsługa)
RAZEM	348	85	76	140	47 (21)
1965 = 100	188,1	137,1		203,8*	276,5
według tytułów					
profesor (prof. dr)	9	9	-	-	-
docent dr (doc. inż.)	11	11	-	-	-
doktor	21	21	-	-	-
mgr inż. (mgr)	91	44	47	-	-
inżynier	29	-	29	-	-
bez tytułu	187	-	-	140	47

\* za rok 1965 uwzględniono pracowników inżynieryjno-technicznych łącznie z pracownikami terenowymi

Źródło: opracowano na podstawie: Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975, s. IX-XII.

**Tabela 10. Pracownicy naukowi Instytutu Ekonomiki Rolnej w 1975 r. według stanowisk**

Ogółem	Profesor	Docent	Adiunkt	Starszy asystent	Asystent
w liczbach bezwzględnych					
85	9	11	37	16	12
w procentach					
100	10,6	13,0	43,5	18,8	14,1
rok 1965 = 100					
137,1	225,0	157,1	154,2	76,2	300,0

Źródło: opracowano na podstawie: Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975, s. IX-XII.



W 1975 r. zespół pracowników Instytutu stanowiło 348 osób, w tym 85 pracowników naukowych, 216 pracowników inżynieryjno-technicznych oraz 47 osób administracyjnych. Szczegółowe informacje dotyczące zatrudnienia pracowników IER prezentują tabele 9,10 i 11.

Podkreślić jednak należy, iż w 1975 r. obchodzono nie tylko 25-lecie powstania Instytutu Ekonomiki Rolnictwa, ale także 50-lecie rachunkowości rolnej, jedyny w swoim rodzaju jubileusz.

## **RADA NAUKOWA INSTYTUTU EKONOMIKI ROLNEJ W 1975 ROKU**

### **Przewodniczący:**

prof. dr Eugeniusz Gorzelak, SGPiS, Warszawa

### **Z-cy przewodniczącego**

prof. dr Stefan Ignar, Akademia Rolnicza, Warszawa

prof. dr Franciszek Kolbusz, Akademia Rolnicza, Kraków

### **Sekretarz Rady:**

Doc. dr Antoni Broda, IER, Warszawa

### **Członkowie:**

mgr inż. Janusz Biernacki, CZKR, Warszawa

prof. dr Janina Czyszkowska-Dąbrowska, IER, Warszawa

doc. dr Przemysław Dąbrowski, IER, Warszawa

prof. dr Zygmunt Dowgiałło, Akademia Rolnicza, Szczecin

prof. dr Franciszek Dziedzic, emeryt, prof. IER, Warszawa

prof. dr Zdzisław Grochowski, IER, Warszawa

mgr inż. Jan Jankowski, Min. Finansów, Warszawa

doc. inż. Edward Jeleński, IER, Warszawa

prof. dr Marian Jerzak, CODK i UPwR, Poznań

doc. inż. Michał Kosieradzki, IER, Warszawa

doc. dr Janusz Kozakiewicz, IUNG, Puławy

prof. dr Józef Kubica, Akademia Rolnicza, Kraków

doc. dr Stanisław Łojewski, IMTJZ, Falenty

mgr inż. Leopold Majewski, Min. Rolnictwa, Warszawa

doc. dr Florian Maniecki, Akademia Rolnicza, Warszawa

prof. dr Ryszard Manteuffel, emeryt, prof. AR, Warszawa

prof. dr Teresa Marszałkowicz, Akademia Rolnicza, Warszawa

doc. dr Tadeusz Orkisz, Instytut Zootechniki, Kraków

prof. dr Ewa Raszeja-Tobjasz, IER, Warszawa

doc. dr Andrzej Romanow, IER, Warszawa

doc. dr Stanisław Rosowski, IER, Warszawa

prof. dr Tadeusz Rychlik, Akademia Rolnicza, Warszawa

doc. dr Zygmunt Smoleński, IER, Warszawa

prof. dr Jan Stelmach, IER, Warszawa

prof. dr Andrzej Stelmachowski, Uniwersytet Warszawski

prof. dr Anna Szemberg, IER, Warszawa

doc. dr Piotr Szewczyk, Akademia Rolnicza, Lublin

doc. dr Franciszek Tomczak, SGPiS, Warszawa

prof. dr Marian Urban, Akademia Rolnicza, Wrocław

prof. dr Augustyn Woś, IER, Warszawa

prof. dr Zdzisław Wójcicki, IBMER, Warszawa

**Tabela 11. Zespół pracowników naukowych, inżynieryjno-technicznych, terenowych i pracownicy administracji Instytutu Ekonomiki Rolnej w 1975 r.**

*PRACOWNICY NAUKOWI*

<b>profesorowie</b>	
prof. Anatol Brzoza	prof. dr Ewa Raszeja-Tobjasz
prof. dr Janina Czyszowska-Dąbrowska	prof. dr Jan Stelmach
prof. Kazimierz Dąbrowski	prof. dr Anna Szemberg
prof. dr Zdzisław Grochowski	prof. dr Augustyn Woś
prof. dr Wiktor Prandota	
<b>docenci</b>	
doc. dr Eleonor Biański	doc. dr Zbigniew Mścichowski
doc. dr Antoni Broda	doc. dr Andrzej Romanow
doc. dr Przemysław Dąbrowski	doc. dr Stanisław Rosowski
doc. inż. Stanisław Fiutowski	doc. dr Zygmunt Smoleński
doc. inż. Edward Jeleński	doc. dr Włodzimierz Zawadzki
doc. inż. Michał Kosieradzki	
<b>adiunkci</b>	
mgr Irena Adamiec	dr Feliks Nogowski
mgr inż. Rozalia Bachańska	mgr inż. Michał Nowowiejski
dr Irena Bida	dr Henryk Pelczarski
dr Ryszard Boreński	dr Leon Podkaminer
mgr inż. Krystyna Fiutowska	mgr Jadwiga Przychodzeń
dr Jan Gajewski	mgr inż. Zygmunt Radoń
dr Wiesław Gawron	dr Władysław Rączy
mgr inż. Józef Gomułka	dr Jadwiga Reinstein
dr Piotr Jaworowski	mgr Janusz Rowiński
mgr inż. Stanisław Kalbarczyk	mgr inż. Janina Rzepecka
mgr inż. Zofia Kaprzyk	dr Daniel Skłodowski
mgr Alicja Kaszuba-Cybura	mgr inż. Maria Stępińska-Gałęza
dr Maria Kaźmierczak	mgr Danuta Stępniewska
dr Michał Kisiel	dr Władysław Szewczyk
mgr Albin Klementowski	dr Stanisław Urban
mgr inż. Teresa Księżopolska	dr Leszek Wiśniewski
dr Eliza Kurek	dr Alicja Wittenberg-Stalewska
dr Tadeusz Maciołek	dr Adam Wyderko
dr Jan Małkowski	
<b>starsi asystenci</b>	
mgr inż. Teresa Adamkiewicz	mgr Alina Misiuna
mgr Ryszard Brzezik	mgr Andrzej Nyrkowski
mgr inż. Czesława Bujak	mgr inż. Wiesława Rokicka
mgr Urszula Grabowska	mgr Andrzej Rosner
mgr Bożena Gulbicka	mgr inż. Jadwiga Seremak-Bulge
mgr inż. Wacław Guzewicz	mgr Alina Sikorska
mgr inż. Zofia Kucybała	mgr inż. Michał Szpyngier
mgr inż. Witold Maciejko	mgr inż. Aniela Ziótek
<b>asystenci</b>	
mgr inż. Alicja Bulak	mgr inż. Hanna Scheffs
mgr inż. Lech Goraj	mgr inż. Grażyna Siedlanowska
mgr inż. Janusz Heller	mgr inż. Barbara Steppa
mgr inż. Jadwiga Nowak	mgr Renata Styczyńska
mgr inż. Krystyna Owsik	mgr inż. Krystyna Szlachta
mgr inż. Adam Roznoch	mgr Elżbieta Szwedowska



## PRACOWNICY INŻYNIERYJNO-TECHNICZNI

### Ekonomiści

#### z tytułem magistra inż. i magistra

mgr Joanna Bobrowska	mgr inż. Stanisław Mochnacki
mgr Grażyna Bodasińska	mgr inż. Zofia Nałęcz
mgr inż. Borys Chorowiec	mgr Bożena Nosecka
mgr inż. Andrzej Chudziński	mgr inż. Elżbieta Paluchowska
mgr inż. Krystyna Ciesielska	mgr inż. Jan Piechota
mgr inż. Krystyna Dąbrowska	mgr inż. Alina Pniewska
mgr inż. Zbigniew Dobraczyński	mgr Zenon Postaremczak
mgr inż. Anna Figura	mgr inż. Jadwiga Rydzewska
mgr inż. Robert Głowicki	mgr inż. Lech Rzeźnicki
mgr Mieczysław Gruda	mgr Alfreda De Saint-Paul
mgr inż. Marta Grzybowska	mgr inż. Waldemar Serwin
mgr inż. Edward Gurgul	mgr inż. Zbigniew Skolimowski
mgr inż. Jerzy Jahn	mgr inż. Tadeusz Sochaczewski
mgr inż. Zygmunt Jeżewski	mgr inż. Ludwik Strużek
mgr inż. Maria Kalbarczyk	mgr inż. Anna Szczygielska
mgr inż. Irena Kasperska	mgr inż. Marian Świetlik
mgr inż. Eugeniusz Klimek	mgr inż. Elżbieta Tkaczyk
mgr inż. Krystyna Klinkiewicz	mgr inż. Czesława Wiewiórowska
mgr inż. Zygmunt Kołomyjski	mgr Janusz Wolaniecki
mgr Jadwiga Kopeć	mgr Helena Wolska
mgr Zofia Korczak	mgr inż. Jan Wolski
mgr inż. Barbara Krawczyk	mgr Bożena Zawistowska
mgr Tadeusz Kwieciński	mgr Zdzisław Zygmunt
mgr inż. Krystyna Machlejd	

#### z tytułem inżyniera

inż. Danuta Adamska-Matusz	inż. Bronisława Kozak-Jarska
inż. Ewa Anuszevska	inż. Władysław Lenkajtis
inż. Stanisław Bartkowski	inż. Hieronim Mielcarek
inż. Henryk Biątek	inż. Elżbieta Natałko
inż. Jan Burakiewicz	inż. Pelagia Peksa
inż. Julita Cichocka	inż. Zofia Plaskota
inż. Grażyna Dąbkowska	inż. Witold Sielski
inż. Nina Dąbrowska	inż. Ewa Sierańska
inż. Lesław Gretschel	inż. Krystyna Szewczuk
inż. Anna Jabłońska	inż. Józef Szurik
inż. Maria Jałowiecka	inż. Czesław Trzciniński
inż. Krystyna Kiszewska	inż. Wanda Wieczorek
inż. Teodor Koczubaj	inż. Halina Wróblewska
inż. Konstanty Korczak	inż. Anna Wysokińska-Sypniewska
inż. Elżbieta Kowalska	

Źródło: na podstawie: *Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975, s. IX-XII.*

---

## Technicy

---

Krystyna Abramczuk	Janusz Maślankiewicz
Anna Babicka	Maria Matak
Nina Bachman	Jerzy Mathauser
Paweł Baj	Wiesława Matracka
Krystyna Baka	Jolanta Matusiewicz
Henryk Bartuzi	Wanda Michalska
Henryka Bies	Barbara Michałkiewicz
Jan Bińczycki	Roch Mindur
Grażyna Bocheńska	Eugenia Młynarczyk
Zygmunt Budziński	Barbara Mostowska
Jerzy Chutkowski	Cecylia Mościcka
Anna Danielowska	Leokadia Muszyńska
Krzysztof Deszczyński	Katarzyna Myczkowska
Irena Doberstein	Ryszard Myśliński
Krystyna Domagała	Jolanta Nowak
Zdzisław Drózd	Zofia Obarska
Henryka Dunowska-Zondek	Anna Olesińska
Jerzy Dziamski	Józefa Oskroba
Emilia Dzierżawa	Barbara Osóbka
Maria Dziewicka	Irena Osóbka
Małgorzata Falińska	Krystyna Ostrowska
Edward Felski	Genowefa Owczarczyk
Zdzisław Foremski	Tadeusz Owsianiecki
Agnieszka Gil	Elżbieta Pakoca
Maria Gładka	Helena Paśławska
Edward Godlewski	Stefania Paśko
Kazimierz Gołębiowski	Bogusława Patela
Michał Graczyk	Zofia Pecuch
Serafin Granat	Monika Piotrowska
Barbara Gronkowska	Zbysław Piotrowski
Teresa Gruszka	Jerzy Płotnicki
Barbara Hall	Aleksandra Podczaska
Leokadia Harań	Teresa Pokrzywa
Anna Hoffman	Andrzej Popiótek
Alicja Ilcewicz	Bolesław Poztótka
Halina Jackiewicz	Franciszek Rogoziński
Joanna Jaworska	Jolanta Rogulska-Wardecka
Maria Jaworska	Feliks Sarnowski
Kazimierz Jendza	Czesław Sas
Józef Jereczek	Halina Siemiatycka
Wiesław Jędrasik	Witold Sierański
Czesława Jurczak	Waldemar Sijka
Zofia Kamińska	Irena Sikorska
Edward Kielak	Lech Siwek
Regina Kiżuk	Jolanta Smekczyńska
Zofia Klepacka	Walerian Spychała
Maria Kłos	Jadwiga Staszczuk
Teresa Komornicka	Jadwiga Stefańska
Zofia Kosińska	Aniela Szawińska

---



Maria Kowalska  
Stanisław Kozłowski  
Zofia Król  
Andrzej Kubicki  
Krzysztof Kukieta  
Mirostawa Kurek  
Maria Lech  
Tadeusz Leśny  
Tadeusz Lewandowski  
Karol Linek  
Maria Loretz  
Elżbieta Łysakowska  
Henryk Machul  
Tadeusz Majewski  
Ludwika Maksymiak  
Mirostawa Malicka  
Regina Marciniuk  
Maria Marczevska  
Zofia Markowska  
Elżbieta Marszałek  
Maria Marszewska

Irena Szeniman  
Julia Śliwińska  
Olga Śnitko  
Regina Tarczyńska  
Eugenia Trochimczyk  
Sławomir Truchliński  
Czesław Trzópek  
Wiesława Tyszkiewicz  
Krystyna Ukłańska  
Stanisław Walkiewicz  
Andrzej Wielochowski  
Jadwiga Wierzbowska  
Hanna Wilbik-Średzińska  
Jolanta Wiśniewska  
Anna Wołyńczyk  
Elżbieta Wronka  
Krystyna Zaborowska  
Regina Zaranek  
Mieczysław Zawadzki  
Zygmunt Zega  
Hanna Zielińska

Źródło: na podstawie: *Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975, s. IX-XII.*

## PRACOWNICY TERENOWI

### z tytułem magistra inż.

mgr inż. Zofia Kuźnicka, st. asyst.

mgr inż. Roman Mendocha, st. asyst.

### z tytułem inżyniera

inż. Stanisław Bartkowski

inż. Andrzej Migdałek

inż. Adam Domagalski

inż. Stanisław Mochnacki

inż. Augustyn Gorzkowski

inż. Witold Sielski

inż. Lesław Gretschel

inż. Tadeusz Sochaczewski

inż. Teodor Koczubaj

inż. Ludwik Strużek

### pozostali

Alfred Bachman

Karol Linek

Nina Bachman

Janina de Lorme

Paweł Baj

Antoni Łojek

Henryk Bartuzi

Jerzy Mathauser

Jan Bińczycki

Hieronim Mielcarek

Edward Felski

Modest Pachulski

Leon Fularczyk

Tadeusz Piękoś

Edward Godlewski

Marian Ptaszyński

Serafin Granat

Walerian Spychała

Jerzy Grzebieluch

Cecylia Szwarzewska

Kazimierz Jendza

Eugenia Szymczuk

Józef Jereczek

Czesław Trzópek

Józef Kwieciński

Mieczysław Zawadzki

Tadeusz Leśny

Zygmunt Zega

## PRACOWNICY ADMINISTRACYJNI

administracja	
Teodozja Baliszewska	Maria Osnobiszyn
Elżbieta Biernacka	Wanda Perlińska
Wiesława Chilimoniuk	Jadwiga Pyda
Maria Chmielewska	Alicja Serafińska
Janusz Dzierżawa	Lucyna Solarska
Emilia Glinko	Krystyna Szerszeń
Krystyna Haniewicz	Irena Szewczyk
Wanda Kazmierczak	Barbara Szyfers
Anna Kosieradzka	Witold Szymoniak
Wanda Kosowska	Piotr Witerski
Kazimierz Królak	Janina Zaręba
Barbara Mańkowska	Zofia Ziemińska-Kasprzak
Barbara Odolczyk	Mirosława Zychalak
obsługa	
Teresa Beta	Józefa Moskwik
Wojciech Chróścicki	Janusz Niewiadomski
Henryka Dąbrowska	Michał Osica
Zofia Dudek	Irena Perek
Jan Dutkowski	Genowefa Pisarzewska
Leokadia Gierwatowska	Gabriela Ptaszek
Janina Grabowska	Łucja Radłowska
Stefania Jędrzejczak	Władysława Rawska
Czesława Kozłowska	Halina Świstak
Bogdan Krych	Cecylia Tomaszewska
Jolanta Kryst	

Źródło: na podstawie: Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975, s. IX-XII.

**Tabela 12. Pracownicy IER, którzy w okresie 1966-1974 uzyskali:**

tytuł profesora	
Janina Czyszkowska-Dąbrowska	Ewa Raszeja-Tobjasz
Kazimierz Dąbrowski	Tadeusz Rychlik
Zdzisław Grochowski	Jan Stelmach
Wiktor Prandota	Anna Szemberg
stopień docenta	
Antoni Broda	Zbigniew Mścichowski
Janina Czyszkowska-Dąbrowska	Andrzej Romanow
Przemysław Dąbrowski	Stanisław Rosowski
Stanisław Fiutowski	Zygmunt Smoleński
Edward Jeleński	Anna Szemberg
Michał Kosieradzki	Włodzimierz Zawadzki



---

**stopień doktora nauk ekonomicznych**

Maria Kaźmierczak	Leon Podkaminer
Michał Kisiel	Władysław Rączy
Stefan Kobyliński	Jadwiga Reinstein
Eliza Kurek	Bronisław Sałuda
Tadeusz Maciołek	Maria Skowron
Jan Małkowski	Zygmunt Smoleński
Jadwiga Marek	Władysław Szewczyk
Józef Michna	Leszek Wiśniewski
Jolanta Pilch	Adam Wyderko

**stopień doktora nauk rolniczych**

Jan Gajewski	Alicja Wittenberg-Stalewska
Daniel Skłodowski	

---

Źródło: na podstawie: *Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975, s. XIII.*

**Tabela 13. Pracownicy innych instytucji,  
którzy w okresie 1966-1974 uzyskali w IER:**

**stopień doktora nauk ekonomicznych**

Ewa Legomska-Dworniak	Politechnika Łódzka
Izasaław Frenkel	Instytut Planowania, Warszawa
Henryk Konarski	Akademia Rolnicza, Kraków
Eugeniusz Stroiński	PZU, Warszawa

---

Źródło: na podstawie: *Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974, Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975, s. XIII.*



## Ostatnie 25 lat XX wieku

W 1983 r. nastąpiło połączenie Instytutu Ekonomiki Rolnej oraz utworzonego w 1980 r. Instytutu Ekonomiki i Organizacji Przemysłu Spożywczego, w wyniku czego Instytut przyjął nazwę Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Instytut zmienił także lokalizację, z ulicy Koszykowej 6 przeniósł się na Świętokrzyską 20.

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej miał prawo nadawania stopni naukowych: doktora nauk ekonomicznych, doktora habilitowanego nauk ekonomicznych oraz tytułu naukowego profesora nauk ekonomicznych. Do 1998 r. Instytut posiadał kategorię A, najwyższą przyznawaną przez ówczesny Komitet Badań Naukowych, a od 1999 roku wg nowej klasyfikacji, również najwyższą kategorię I. W tych latach w Instytucie pracowało 156 osób, w tym 11 profesorów, 3 doktorów habilitowanych, 18 doktorów oraz 13 asystentów.

Dyrektorem Instytutu był wówczas prof. dr hab. Augustyn Woś (funkcję tę sprawował do 1990 r.), zaś dyrektorem do spraw naukowo-badawczych, od 1983 r.<sup>11</sup> był prof. dr hab. Roman Urban. W 1990 r. dyrektorem Instytutu był prof. dr hab. Włodzimierz Kamiński (ok. pół roku), a następnie także jeszcze w tym roku funkcję dyrektora IERiGŻ objął prof. dr hab. Wojciech Józwiak (sprawował ją do roku 2000).

Prowadzone badania oparte były w znacznym stopniu o własne, gromadzone w terenie informacje. Na szczególne podkreślenie zasługuje rachunkowość indywidualnych gospodarstw rolnych, dostarczająca oryginalnych i zarazem unikalnych w skali kraju materiałów źródłowych do wielostronnych badań nad ekonomiką indywidualnych gospodarstw rolnych w Polsce. W tych dwóch dekadach przeprowadzono także kolejne edycje badań terenowych tzw. Wielkiej Ankiety (1984, 1988, 1992, 1996). Badania te należały do nielicznych o tego typu walorach naukowych, które przetrwały lata niedostatku środków finansowych i burzliwych zmian ustrojowych w Polsce na początku lat dziewięćdziesiątych. W swojej metodzie i zakresie tematycznym nawiązywały do prac prowadzonych w okresie II Rzeczypospolitej w Instytucie Gospodarstwa Społecznego. W 1992 r. badania te były finansowane z Fundacji Forda, a w 1996 roku przez Komitet Badań Naukowych.

---

<sup>11</sup> Prof. R. Urban sprawował funkcję dyrektora do spraw naukowo-badawczych w Instytucie Ekonomiki i Organizacji Przemysłu Spożywczego w latach 1980-1982 oraz dyrektora do spraw naukowo-badawczych w latach 1983-1993 w IER.



Ówczesny Instytut utrzymywał ścisłe kontakty z Uniwersytetem Iowa (prof. E. O'Heady) w obszarze metodycznym (badania operacyjne) oraz wieloma innymi placówkami europejskimi w zakresie zastosowania metod matematycznych w ekonomice rolnictwa, ich aplikacjami i zastosowaniami tych technik obliczeniowych w rolnictwie<sup>12</sup>. Między innymi od 1992 r. Instytut współpracował (doskonaląc metody badań) z takimi instytucjami naukowymi jak: ERS USDA w Stanach Zjednoczonych, SAC w Wielkiej Brytanii, ASA w Niemczech, co w konsekwencji pozwoliło stworzyć między innymi zbieżne z obowiązującymi w UE metody prowadzenia rachunkowości rolnej, rachunków globalnych w rolnictwie. Współpracowano również z ośrodkami badawczymi na Węgrzech, w Czechosłowacji, we Francji, Jugosławii i Finlandii.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż tylko w latach 1996-1998 pracownicy Instytutu wykonali łącznie ok. 1860 opracowań, z tego 44,0% stanowiły oryginalne opracowania naukowe, 42,2% prace popularnonaukowe, a 13,8% niepublikowane ekspertyzy. Publikowane one były w wydawnictwach Instytutu, a także w renomowanych periodykach fachowych: *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej*, *Wieś i Rolnictwo*, *Bank i Kredyt*, *Przemysł Spożywczy*, *Roczniki Nauk Rolniczych* i innych. Na początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku, we współpracy z ekspertami z Economic Research Service Ministerstwa Rolnictwa Stanów Zjednoczonych, rozpoczęto unikalne w skali kraju badania koniunktury na podstawowych rynkach rolnych. W 1992 roku ukazał się *Rynek mleka. Stan i perspektywy*, a od 1993 r. opracowywanych już było 11 raportów (dwukrotnie w ciągu roku) dotyczących analizy głównych rynków rolnych, które były jednym z najważniejszych źródeł danych dla prac służących przygotowaniu Polski do członkostwa w UE.

Publikacje naukowe wysyłane były w tym okresie do około 380 instytucji w całym kraju. Z wyników badań prowadzonych w IERiGŻ korzystały państwowe ośrodki decyzyjne, instytucje ustawodawcze, opiniotwórcze i naukowe. Odbiorcami około 2/3 opracowań były ośrodki doradztwa rolniczego oraz szkoły rolnicze. Inną formą wdrażania wyników badań były publikacje popularnonaukowe, wykłady popularyzujące wiedzę, uczestnictwo w audycjach radiowo-telewizyjnych. W latach 1996-1998 pracownicy Instytutu opublikowali łącznie w 35 różnych periodykach, 786 opracowań popularnonaukowych, wygłosili w różnych instytucjach 133 wykłady popularyzujące wiedzę ekonomiczno-rolniczą oraz wzięli udział w 71 audycjach radiowych i telewizyjnych. W tym samym czasie wykonano także łącznie 270 ekspertyz głównie na potrzeby MRiGŻ (86% ekspertyz) oraz innych instytucji centralnych (Sejmu, Senatu, Urzędu Rady Ministrów, Kancelarii Prezydenta, GUS, Ministerstwa Finansów, Rady Strategii Społeczno-Gospodarczej, NIK, agencji rządowych). Wykonywane były również ekspertyzy na potrzeby (zlecenia) firm prywatnych, sądów, instytutów badawczych polskich i zagranicznych, czy też producentów rolnych. Średnio w tych latach wykonywano 1,7 ekspertyzy tygodniowo.

<sup>12</sup> Dr M. Gruda, wspomnienie o dr. Józefie Gomułce; [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl); dostęp 18.03.2020.

W latach 80. i 90. XX wieku pracownicy naukowcy Instytutu brali czynny udział w życiu naukowym, wykonywali liczne recenzje prac doktorskich, habilitacyjnych i dorobku naukowego osób ubiegających się o tytuł profesora. Brali udział w konferencjach naukowych w kraju i za granicą, wygłaszając (np. w latach 1996-1998) 210 referatów. Uczestniczono corocznie w około dziesięciu imprezach typu Polagra, Dni Otwarte ODR itp., gdzie także, dysponując odrębnym stoiskiem, prowadzono sprzedaż opracowań poszczególnym producentom rolnym i osobom zainteresowanym. W ramach upowszechniania wyników badań IERiGŻ prowadził wtedy także bezpośrednią i wysyłkową sprzedaż publikacji oraz prenumeratę swoich opracowań.

Należy również dodać, że Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w 1993 r. przyznał grupie pracowników Instytutu nagrodę zespołową za *stworzenie podstaw i uruchomienie analiz głównych rynków rolnych oraz wdrożenie ich do praktyki*, a w 1996 r. nagrodę zespołową za analizy produkcyjno-ekonomicznej sytuacji rolnictwa i gospodarki żywnościowej z lat 1990-1995.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że pozycja Instytutu jako kreatora i aktywnego uczestnika wszystkich ważnych wydarzeń uwarunkowanych zmianami społeczno-gospodarczymi w Polsce była (i jest) nierozzerwalnie związana z osobą profesora Augustyna Wosia na stanowisku Dyrektora Instytutu<sup>13</sup>.

W ostatniej dekadzie XX stulecia dyrektorem IERiGŻ był prof. dr hab. Wojciech Józwiak, a prace naukowe prowadzone były w siedmiu zakładach badawczych:

- Zakład Ogólnej Ekonomiki – kierowany przez prof. dr hab. Augustyna Wosia<sup>14</sup>;
- Zakład Badań Rynkowych, (utworzony na początku 1991 roku) – kierowany przez prof. dr hab. Jana Małkowskiego<sup>15</sup>;
- Zakład Badań Przestrzennych – kierowany przez prof. dr hab. Waldemara Michnę<sup>16</sup>;
- Zakład Badań Społecznych – kierowany przez prof. dr hab. Lecha Ostrowskiego<sup>17</sup> do 2000 r., a od 2000 r. przez prof. dr hab. Alinę Sikorską;

<sup>13</sup> Por. wspomnienia o prof. dr hab. Augustynie Wosiu; [www.ierigz.wv.pl](http://www.ierigz.wv.pl); dostęp 18.03.2020.

<sup>14</sup> Pozostali pracownicy naukowcy Zakładu Ogólnej Ekonomiki: prof. dr hab. Józef Stanisław Zegar; dr hab. Bożena Gulbicka, prof. IERiGŻ; dr hab. Andrzej Kowalski; mgr inż. Barbara Chmielewska; mgr inż. Mariola Kwasek.

<sup>15</sup> Pozostali pracownicy naukowcy Zakładu Badań Rynkowych: prof. dr hab. Zygmunt Smoleński; prof. dr hab. Aldon Zalewski; dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge; dr Grzegorz Dybowski; dr Michał Kisiel; dr Albin Klementowski; dr Bożena Nosecka; dr Ewa Rosiak; dr Krystyna Świetlik; mgr Wiesław Dzwonkowski; mgr inż. Wiesław Łopaciuk; mgr inż. Piotr Szajner; mgr Anna Walicka.

<sup>16</sup> Pozostali pracownicy naukowcy Zakładu Badań Przestrzennych: dr Danuta Kołodziejczyk; dr Alicja Mierostawska; mgr inż. Adam Wasilewski; mgr inż. Agnieszka Wrzochalska.

<sup>17</sup> Pozostali pracownicy naukowcy Zakładu Badań Społecznych: dr hab. Alina Sikorska; dr Agnieszka Alińska.



- Zakład Ekonomiki Gospodarstw Rolnych – kierowany przez prof. dr. hab. Wojciecha Józwiaka<sup>18</sup>;
- Zakład Rachunkowości Rolnej – kierowany przez dr. Lecha Goraja<sup>19</sup>;
- Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego – kierowany przez prof. dr. hab. Romana Urbana, który stworzył go w 1983 r. i kierował przez dwadzieścia pięć lat;
- Samodzielna Pracownia Ekonomiki Ogrodnictwa – utworzona w 1997 r. i kierowana przez mgr. inż. Jana Świetlika;
- funkcjonował także Dział Wydawnictw Naukowych kierowany przez Tadeusza Majewskiego oraz Ośrodek Informacji Naukowej prowadzony przez inż. Krystynę Kiszewską, który od 1991 r. opracowywał i udostępniał własną komputerową bazę danych (IE) z zakresu aktualnych problemów ekonomiczno-rolniczych, rejestrowane w niej były wybrane wydawnictwa zwarte oraz artykuły z czasopism naukowych wpływających do Biblioteki IERiGŻ.

Dyrekcja i pracownicy IERiGŻ zdawali sobie sprawę, iż w najbliższych latach czekają ich głębokie zmiany będące pochodną przemian czekających polską naukę. Wierzą, że Instytut znajdzie się wśród dziewięciu jednostek organizacyjnych MRiGŻ, które utrzymają status państwowego instytutu badawczego.

**Tabela 14. Dorobek naukowy Instytutu Ekonomiki Rolnictwa w latach 1990-1999**

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba pozycji
1.	Opracowania naukowe (monografie, książki)	453
2.	Artykuły naukowe	560
3.	Artykuły popularnonaukowe, popularne i informacyjne	1748
4.	Recenzje i opinie szczegółowe	783
5.	Opracowania popularnonaukowe	377
6.	Materiały źródłowe	9
7.	Pozostałe	104
	<b>RAZEM</b>	<b>4034</b>

Źródło: Sprawozdania z działalności IERiGŻ z lat 1990-1999. Oprac. M. Mikołajczyk.

<sup>18</sup> Pozostali pracownicy naukowcy Zakładu Ekonomiki Gospodarstw Rolnych: dr hab. Jacek Kulawik, prof. IERiGŻ; dr Józef Gomułka; dr Wacław Guzewicz; mgr inż. Maria Zdzieborska.

<sup>19</sup> Pozostali pracownicy naukowcy Zakładu Rachunkowości Rolnej: dr Dariusz Osuch; dr Aldona Skarżyńska; dr Małgorzata Suska; mgr inż. Dariusz Nieć.

**Tabela 15. Pracownicy IERiGŻ, którzy w okresie 1975-1999 uzyskali:**

<b>tytuł profesora</b>	
Augustyn Woś	Zygmunt Smoleński
Włodzimierz Zawadzki	Jan Małkowski
Zdzisław Grochowski	Aldon Zalewski
Roman Urban	
<b>stopień docenta</b>	
Jan Gajewski	Jacek Kulawik
Jadwiga Seremak-Bulge	Alina Sikorska
Bożena Gulbicka	
<b>stopień doktora habilitowanego</b>	
Jan Gajewski	Janusz Sarnowski
Jan Małkowski	Halina Byszewska
Zygmunt Smoleński	Eugeniusz Pudełkiewicz
Piotr Jaworowski	Jacek Kulawik
Eliza Kurek	Bożena Gulbicka
Józef St. Zegar	Danuta Kołodziejczyk
Włodzimierz Zawadzki	Maria Alina Sikorska
Jadwiga Seremak-Bulge	Andrzej Kowalski
<b>stopień doktora nauk ekonomicznych</b>	
Bożena Nosecka	Janusz Heller
Ewa Rosiak	Jan Burakiewicz
Wacław Guzewicz	Józef Gomułka
Wiesław Gawron	Jan Piechota
Henryk Pelewurski	Krystyna Pieniążek
Alina Sikorska	Witold Maciejko
Irena Kasperska-Furman	Ryszard Brzezic
Janusz Rowiński	Lech Goraj
Jadwiga Seremak-Bulge	Tomasz Lonc
Adam Roznoch	Grzegorz Dybowski
Bożena Gulbicka	Albin Klementowski
Alicja Kuszuba-Cybura	Alicja Mierostawska
Zofia Kaprzyk	Dariusz Osuch
Teresa Księżopolska	Barbara Chmielewska
Ryszard Miazek	

Źródło: Sprawozdania z działalności IERiGŻ z lat 1975-1999. Oprac. M. Mikołajczyk.



**Tabela 16. Pracownicy innych instytucji, którzy w okresie 1990-1999 uzyskali w IERiGŻ:**

<b>stopień doktora nauk ekonomicznych</b>	
Bogumił Borowski	Zbigniew Laudański
Czesław Pietras	Daniel Niemiec
Czesława Bujak	Henryk Manteuffel
Krystyna Ciesielska	
<b>stopień doktora habilitowanego</b>	
Izastaw Frenkel	Eugeniusz Stroiński
Leszek Klank	

Źródło: Sprawozdania z działalności IERiGŻ z lat 1990-1999. Oprac. M. Mikołajczyk.

**Tabela 17. Zespół pracowników Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w 2000 r.**

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym pracownicy:			
		naukowi	inżynieryjno-techniczni ekonomiści	technicy	administracyjni (w tym obsługa)
RAZEM	156	45	49	29	33
1975 = 100	44,8	52,9	64,5	20,7	70,2
1965 = 100	84,3	72,6		73,6	194,1
<b>według tytułów</b>					
profesor (prof. dr)	11	12			
dr hab.	3	3			
doktor (adiunkt)	18	18			
mgr inż. (mgr) asystent	13	13			

Źródło: Sprawozdanie z działalności IERiGŻ z 2000 roku. Oprac. M. Mikołajczyk.



*prof. dr hab. Wojciech Józwiak*





*prof. dr hab. Augustyn Woś*



*prof. dr hab. Waldemar Michna*



*prof. dr hab. Jan Małkowski*



*prof. dr hab. Lech Ostrowski*





*dr Lech Goraj*



*prof. dr hab. Zygmunt Smoleński*



*prof. dr hab. Roman Urban*



*prof. dr hab. Józef St. Zegar*



*prof. dr hab. Aldon Zalewski*



*inż. Krystyna Kiszelewska*



*Tadeusz Majewski*

## Instytut na progu XXI wieku

W Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej na początku nowego stulecia pracowało 148 osób, w tym 9 profesorów, 5 doktorów habilitowanych, 20 doktorów oraz 13 asystentów. W 2000 r. dyrektorem Instytutu został prof. dr hab. Andrzej Kowalski, który funkcję tę pełnił blisko 20 lat. Zastępcą dyrektora do spraw naukowych został dr Grzegorz Dybowski, a następnie (2005-2018) prof. dr hab. Alina Sikorska.

Prace badawcze prowadzone były w sześciu zakładach badawczych:

1. Zakładzie Ogólnej Ekonomiki – kierowanym przez prof. dr. hab. Augustyna Wosia;
2. Zakładzie Badań Rynkowych – kierowanym przez prof. dr. hab. Jana Małkowskiego;
3. Zakładzie Ekonomiki Przemysłu Spożywczego – kierowanym przez prof. dr. hab. Romana Urbana;
4. Zakładzie Polityki Społecznej i Regionalnej, który powstał w 2003 r., w wyniku połączenia dwóch zakładów: Zakładu Badań Przestrzennych i Zakładu Badań Społecznych. Kierownictwo nowym zakładem objęła dr hab. Alina Sikorska, prof. IERiGŻ;
5. Zakładzie Ekonomiki Gospodarstw Rolnych – kierowanym przez prof. dr. hab. Wojciecha Józwiaka;
6. Zakładzie Rachunkowości Rolnej – kierowanym przez dr. Lecha Goraję;  
oraz Samodzielnej Pracowni Ekonomiki Ogrodnictwa kierowanej przez mgr inż. Jana Świetlika.

W maju 2004 roku, kontynuując wieloletnie badania naukowe, Zakład Rachunkowości Rolnej rozpoczął zbieranie danych według metodologii badawczej europejskiego systemu Sieci Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych (FADN)<sup>20</sup>. Jako standardowe produkty Polskiego FADN utworzono komputerową bazę danych o gospodarstwach rolnych, zaczęto publikować indywidualny raport o gospodarstwie rolnym,

<sup>20</sup> Agencję Łącznikową utworzono w IERiGŻ-PIB na podstawie Ustawy z dnia 29 listopada 2000 roku o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych. Zajmuje się ona pozyskiwaniem danych o polskich gospodarstwach rolnych, przekazywaniem zebranych informacji do systemu europejskiego, ich analizą oraz udostępnianiem wyników tych analiz krajowym ośrodkom decyzyjnym, doradczym i naukowo-badawczym.



sprawozdanie z gospodarstwa rolnego, raport porównawczy wyników gospodarstwa rolnego z gospodarstwami o podobnych parametrach, wyniki standardowe dla wybranych grup gospodarstw rolnych<sup>21</sup>.

Decyzją Rady Ministrów z dnia 26 października 2004 r. IERiGŻ uzyskał status państwowego instytutu badawczego i od dnia 1 stycznia 2005 roku nosi nazwę Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ-PIB).

Od początku XXI wieku pracownicy IERiGŻ-PIB aktywnie uczestniczyli w realizacji projektów badawczych finansowanych także ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki. W latach 2001-2005 w formie grantów zrealizowano osiem projektów badawczych<sup>22</sup>, rok później pozyskano i realizowano dwa kolejne<sup>23</sup>. Korzystając z tego źródła finansowania i współfinansowania, w latach 2000-2016 przeprowadzono kolejne edycje badań terenowych opartych na metodologii wspomnianej powyżej Wielkiej Ankiety<sup>24</sup>. Bazy danych, którymi dysponował (i dysponuje) Instytut, stanowią oryginalny i unikalny materiał źródłowy umożliwiający monitorowanie efektów polityki rolnej w różnych płaszczyznach.

Corocznie w planie prac naukowo-badawczych Instytutu określano tematykę badań prowadzonych w ramach działalności statutowej. Niektóre z nich realizowano i konty-

<sup>21</sup> Wyniki standardowe analiz udostępniane są bezpłatnie na stronie internetowej: [www.fadn.pl](http://www.fadn.pl).

<sup>22</sup> Konkurencyjność polskiego sektora żywnościowego; Zmiany strukturalne na wsi i w rolnictwie w latach 1996-2000 i ich rola w budowaniu programów regionalnych wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich; Modelowanie makroproporcji i ścieżek rozwojowych gospodarki żywnościowej; Czynniki i uwarunkowania rozwoju średniej wielkości przedsiębiorstw przemysłu spożywczego (na przykładzie przemysłu mięsnego i owocowo-warzywnego); Zdolność rodzinnych gospodarstw rolnych do realizacji programu rolnośrodowiskowego; Wpływ Wspólnej Polityki Rolnej na poziom i zróżnicowanie dochodów rodzin rolniczych w Polsce; Samorząd gminny jako czynnik poprawy konkurencyjności obszarów wiejskich; Gospodarstwa rozwojowe w procesach dostosowawczych do gospodarki rynkowej.

<sup>23</sup> W 2006 r. rozpoczęto realizację projektu badawczego „Konwersja użytków rolnych w procesie rozwoju obszarów wiejskich” oraz projektu „Przeobrażenia w strukturze społeczno-ekonomicznej wsi a proces włączania się Polski do Wspólnej Polityki Rolnej”.

<sup>24</sup> W latach 2000, 2005 i 2011 badaniem ankietowym objęto 76 miejscowości wiejskich, położonych na terenie całej Polski. W 2016 r. przeprowadzono ankietę w 10 wsiach, które wybrano spośród miejscowości badanych w latach wcześniejszych. W 2000, 2005 i 2011 roku ankietowane podmioty stanowiły ok. 0,2% faktycznej liczby wiejskich gospodarstw domowych, a w 2016 roku – 0,03% w Polsce. Dobór wsi objętych badaniem miał charakter celowy i reprezentacyjny ze względu na cechy społeczno-ekonomiczne oraz strukturę agrarną gospodarstw rolnych położonych w granicach wyróżnionych regionów, a także by wielkość badanych gospodarstw była proporcjonalna do rzeczywistej struktury obszarowej ogółu indywidualnych gospodarstw rolnych. W ostatniej pełnej edycji badania (w 2011 r.) ankietą objęto blisko 8,5 tys. wiejskich rodzin, z czego 3,3 tys. rodzin posiadało gospodarstwo rolne o powierzchni większej niż 1 ha użytków rolnych (UR) – rodziny rolnicze. Pozostałe rodziny określone zostały mianem rodzin bezrolnych; nie posiadały one ziemi lub użytkowały działki o powierzchni poniżej 1 ha UR. Badania te służyły przede wszystkim analizie przemian w strukturze agrarnej i określeniu społeczno-ekonomicznych uwarunkowań w produkcji rolniczej. Oprócz danych stanowiących materiał źródłowy dla wymienionych zagadnień, ankietę dostarcza również szeregu informacji charakteryzujących społeczność lokalną, jaką tworzą mieszkańcy wsi.

nuowano w okresach kilkuletnich. Wyniki prowadzonych prac badawczych oraz analizy badań prezentowane były w wydawnictwach własnych Instytutu, innych popularnonaukowych periodykach i czasopismach oraz prezentowane podczas licznych konferencji i seminariów. Jako publikacje Instytutu w tym okresie ukazywały się: Studia i Monografie, Komunikaty Raporty Ekspertyzy, Materiały Źródłowe, Materiały Szkoleniowe oraz miesięczny biuletyn Rynek Rolny, który monitorował tendencje, ocenę procesów zachodzących na podstawowych rynkach rolno-spożywczych (krajowych i zagranicznych rynkach poszczególnych produktów rolnych, środków produkcji i żywności). Ukazywało się także kilkanaście raportów rynkowych (dwa razy do roku), do których w 2004 r. dołączył kolejny – „Rynek Ryb. Stan i Perspektywy”. Od czwartego kwartału 2000 roku ukazywał się Mały Poradnik Zarządzania Gospodarstwem Rolnym, aktualizowany corocznie na podstawie cen.

Przez okres piętnastu lat (w latach 2005-2019), na podstawie Uchwał Rady Ministrów<sup>25</sup> określających zakres polityki państwa wobec rolnictwa i obszarów wiejskich, w Instytucie realizowane były trzy programy wieloletnie.

Podstawowym celem Programu Wieloletniego 2005-2009 pt. „Ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki żywnościowej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej” było poszukiwanie teoretycznych i empirycznych rozwiązań problemów dotyczących sposobów poprawy sytuacji ekonomicznej polskiej gospodarki żywnościowej oraz zwiększenia jej potencjału społeczno-gospodarczego, efektywnego wykorzystania dostępu do rynku UE i krajów trzecich, wykorzystania instrumentów polityki rolnej i strukturalnej UE, ochrony środowiska naturalnego, a także osiągnięcia postępu naukowo-techniczno-organizacyjnego. Pierwszy z wieloletnich programów badawczych składał się z 24 zadań badawczych (tabela 18), zgrupowanych w 8 tematach, które obejmowały podstawowe zagadnienia z zakresu społeczno-ekonomicznego rozwoju rolnictwa, gospodarki żywnościowej i regionów wiejskich:

- Polski sektor żywnościowy w pierwszych latach członkostwa;
- Wpływ funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na rozwój regionów wiejskich w pierwszych latach członkostwa. Ogólna koncepcja wsparcia tego rozwoju w latach 2007-2013 środkami funduszy strukturalnych i funduszu kohezji;
- Monitorowanie oraz ocena zmian polskiego łańcucha żywnościowego;
- Miejsce polskiego rolnictwa na globalnym rynku żywnościowym;

<sup>25</sup> Badania Programu Wieloletniego w latach 2005-2009 pt. „Ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki żywnościowej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej” prowadzone były na podstawie uchwały Rady Ministrów z maja 2004 roku. Program Wieloletni 2011-2014 pt. „Konkurencyjność polskiej gospodarki żywnościowej w warunkach globalizacji i integracji europejskiej” był realizowany przez IERiGŻ-PIB na mocy uchwały Rady Ministrów z lutego 2011 r., zaś w latach 2015-2019, na mocy uchwały Rady Ministrów z dnia 10 lutego 2015 r., zrealizowano badawczy Program Wieloletni pt. „Rolnictwo polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje”.



- Polskie gospodarstwa rolnicze w pierwszych latach członkostwa;
- Zróżnicowanie regionalne w rozwoju rolnictwa i jego wpływ na problemy ekonomiczne i społeczne obszarów wiejskich;
- Rachunek nadwyżek ekonomicznych dla wybranych produktów rolniczych i klasyfikacja gospodarstw rolnych według zasad stosowanych w Unii Europejskiej;
- Rozwój i aplikacja zaawansowanych metod analitycznych do ewaluacji *ex ante* i *ex post* efektów zmian we Wspólnej Polityce Rolnej i w uwarunkowaniach makroekonomicznych.

Uzyskane wyniki badań wspomagały MRiRW w pracach mających na celu programowanie oraz wdrażanie polityki rozwoju gospodarki żywnościowej i regionów wiejskich. Badania i analizy prowadzone w ramach Programu Wieloletniego zakończyły się w I kwartale 2010 r. Ich wyniki zostały opublikowane w postaci 178 publikacji w języku polskim i 23 w języku angielskim. W publikacjach wydanych w 2010 roku dokonano syntezy wszystkich 8 tematów badawczych i całego programu „Ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki żywnościowej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej”<sup>26</sup>.

Program Wieloletni pt. „Konkurencyjność polskiej gospodarki żywnościowej w warunkach globalizacji i integracji europejskiej” był realizowany przez IERiGŻ-PIB w latach 2011-2014. Głównym celem programu była analiza i ocena konkurencyjności polskiej gospodarki żywnościowej. Cel główny został osiągnięty poprzez realizację takich celów szczegółowych, jak: ocena uwarunkowań i wyzwań rozwoju sektora rolno-żywnościowego w Polsce na tle tendencji światowych, ocena i monitoring rynków rolno-spożywczych w warunkach zmieniającej się sytuacji ekonomicznej, ocena efektów wybranych instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej i polityki rozwoju obszarów wiejskich, ocena konkurencyjności rolnictwa zrównoważonego, ocena budżetowych podstaw poprawy konkurencyjności polskiego rolnictwa, ocena zmian w strukturze społeczno-ekonomicznej wsi jako czynnika konkurencyjności obszarów wiejskich, ocena konkurencyjności polskich gospodarstw rolnych i produktów rolniczych w perspektywie średnioterminowej, zastosowanie modelowania ekonomicznego w analizie przesłanek konkurencyjnego rozwoju sektora rolno-żywnościowego. Program badawczy „Konkurencyjność polskiej gospodarki żywnościowej w warunkach globalizacji i integracji europejskiej” składał się z 8 tematów podzielonych na 26 zadań (tabela 19), które obejmowały podstawowe zagadnienia z zakresu ekonomicznego i społecznego rozwoju rolnictwa, gospodarki żywnościowej i regionów wiejskich:

<sup>26</sup> Wszystkie publikacje z serii Program Wieloletni 2005-2009 są dostępne bezpłatnie w formacie PDF na stronie Instytutu.

- Analiza uwarunkowań i wyzwań rozwoju sektora rolno-żywnościowego w Polsce na tle tendencji światowych;
- Monitoring rynków rolno-spożywczych w warunkach zmieniającej się sytuacji ekonomicznej;
- Analiza efektów wybranych instrumentów wspólnej polityki rolnej i polityki rozwoju obszarów wiejskich;
- Konkurencyjność rolnictwa zrównoważonego;
- Budżetowe podstawy poprawy konkurencyjności polskiego rolnictwa;
- Zmiany w strukturze społeczno-ekonomicznej wsi jako czynnik konkurencyjności obszarów wiejskich;
- Konkurencyjność obecna i w perspektywie średnioterminowej polskich gospodarstw rolnych i produktów rolniczych;
- Zastosowanie modelowania ekonomicznego w analizie przesłanek konkurencyjnego rozwoju sektora rolno-żywnościowego.

Badania i analizy prowadzone w ramach Programu Wieloletniego 2011-2014 „Konkurencyjność polskiej gospodarki żywnościowej w warunkach globalizacji i integracji europejskiej” zakończyły się w 2014 r. Ich wyniki zostały opublikowane w postaci 132 publikacji w języku polskim i 48 w języku angielskim<sup>27</sup>.

Kolejny horyzontalny i strategiczny w swoich założeniach badawczy Program Wieloletni pt. „Rolnictwo polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje” realizowano w IERiGŻ-PIB w latach 2015-2019.

Głównym celem Programu Wieloletniego 2015-2019 było wsparcie instytucji centralnych, przede wszystkim MRiRW, w monitorowaniu kluczowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i instytucjonalnych oraz planowaniu, negocjowaniu, analizie, ocenie i wdrażaniu polityk na rzecz rozwoju polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich oraz wzrostu konkurencyjności polskiego agrobiznesu w okresie do i po 2020 roku. Cel główny programu badawczego składał się z celów szczegółowych, takich jak: określenie megatrendów w gospodarce światowej; wyznaczenie źródeł wzrostu w rolnictwie i roli sektora rolno-spożywczego; ocena szans i zagrożeń rozwoju gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych; wyodrębnienie mechanizmów przewyższania barier strukturalnych w rozwoju obszarów wiejskich; zbadanie efektów i innowacji w gospodarce żywnościowej; określenie roli gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych wobec wyzwań klimatycznych; wycena efektów zewnętrznych i dóbr wspólnych w rolnictwie; określenie skuteczności i efektywności wykorzystania transferów finansowych i instrumentów polityki rolnej UE w procesie przemian strukturalnych, w budowaniu przewag konkurencyjnych oraz w poprawie warunków pracy i życia ludności wiejskiej.

<sup>27</sup> Wszystkie publikacje z serii Program Wieloletni 2011-2014 są dostępne bezpłatnie w formacie PDF na stronie Instytutu.



Program Wieloletni „Rolnictwo polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje” składał się z 27 zadań badawczych (tabela 20) zrealizowanych w ramach 8 tematów, które obejmowały podstawowe zagadnienia ekonomiczne i społeczne odnoszące się do agrobiznesu i obszarów wiejskich w ujęciu regionalnym, krajowym, unijnym i globalnym:

- Wpływ megatrendów w gospodarce światowej na tendencje rozwojowe rolnictwa UE;
- Polaryzacja społeczna a stabilność ekonomiczna w procesach rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich;
- Determinanty aktywności innowacyjnej w sektorze rolno-spożywczym;
- Finansowe i fiskalne uwarunkowania poprawy efektywności, zrównoważenia i konkurencyjności polskiego rolnictwa;
- Dylematy zrównoważonego rozwoju rolnictwa w Polsce;
- Przedsiębiorstwo i gospodarstwo rolne wobec zmian klimatu i polityki rolnej;
- Ewolucja i perspektywy rynków rolno-spożywczych;
- Źródła wzrostu oraz ewolucja struktur i roli sektora rolno-spożywczego w perspektywie po 2020 roku.

Przeprowadzone badania i osiągnięte cele Programu Wieloletniego 2015-2019 „Rolnictwo polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje” pozwoliły zdefiniować procesy przemian w obrębie szeroko rozumianego agrobiznesu oraz wskazać korzyści i zagrożenia dalszego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, co stworzyło merytoryczne przesłanki dla wsparcia procesów decyzyjnych dla polityk publicznych. W ramach zrealizowanych prac powstało 89 monografii w języku polskim oraz 32 w języku angielskim<sup>28</sup>.

Realizacja trzech programów wieloletnich przyczyniła się także do rozwoju współpracy międzynarodowej. W latach 2005-2018 zrealizowano 25 międzynarodowych konferencji naukowych w Polsce, w których uczestniczyli naukowcy z wielu ważnych ośrodków naukowych Europy i świata. Pracownicy Instytutu brali też udział w wielu międzynarodowych konferencjach naukowych za granicą. Nawiązano współpracę naukową nie tylko z ośrodkami naukowymi z Europy Zachodniej, ale także i z uczelniami oraz instytutami badawczymi w Europie Środkowo-Wschodniej. IERiGŻ-PIB był inicjatorem wspólnych konferencji naukowych zorganizowanych na Ukrainie, Węgrzech oraz przede wszystkim w Bułgarii<sup>29</sup>. Współpraca ta dostrzeżona była przez Ministerstwa Rolnictwa w obu krajach, co przełożyło się na przyznanie stosownych odznaczeń.

<sup>28</sup> Wszystkie monografie Programu Wieloletniego 2015-2019 są dostępne bezpłatnie w formacie PDF na stronie Instytutu.

<sup>29</sup> IERiGŻ-PIB był pomysłodawcą i współorganizatorem 10 bułgarsko-polskich konferencji naukowych, które były wymiernym efektem współpracy naukowej Instytutu z Instytutem Ekonomiki Rolnictwa Bułgarskiej Akademii Nauk Rolniczych z Sofii oraz Uniwersytetem Agronomicznym – Plovdiv. Patronat honorowy tych konferencji obejmowali Ambasador RP w Bułgarii oraz Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Minister Rolnictwa i Żywności RB.



Z inicjatywy IERiGŻ-PIB w 2002 roku została utworzona sieć naukowa Rozwój Obszarów Wiejskich w Europie Środkowo-Wschodniej (ERDN), która pokazała potencjał Instytutu w zakresie koordynacji przedsięwzięć naukowych<sup>30</sup>. Działalność sieci skupia się na problematyce rozwoju obszarów wiejskich w tym regionie Europy. Jej celem jest nawiązywanie współpracy z europejskimi instytutami badawczo-rozwojowymi podejmującymi problematykę rozwoju obszarów wiejskich z punktu widzenia różnych dyscyplin naukowych, a także programowanie wspólnych, multidyscyplinarnych badań naukowych, przygotowanie i koordynacja wspólnych projektów badawczych, wymiana oraz popularyzacja wyników badań. Wymiernym efektem działalności ERDN były i są corocznie organizowane konferencje oraz publikacja serii wydawniczej „Rural Areas and Development”.

Zespoły badawcze składające się z pracowników Instytutu uczestniczyły także w międzynarodowych projektach badawczych. Od 2000 roku współpraca ta obejmowała realizację projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej, takich jak np. programy ramowe UE<sup>31</sup>. Prowadzona była także indywidualna współpraca pracowników naukowych w formie uczestnictwa w projektach badawczych, udziału w pracach komitetów redakcyjnych czasopism naukowych, udziału w Radach Programowych czy też Komitetach Naukowych Konferencji oraz udziału w zagranicznych stowarzyszeniach naukowców.

<sup>30</sup> European Rural Development Network (ERDN) ma wielowymiarowy charakter i skupia instytuty oraz pracowników nauki, w tym inżynierów, reprezentujących szereg zróżnicowanych specjalizacji, takich jak ekonomia, ekologia, geografia, gleboznawstwo, hydrologia, socjologia, nauki techniczne, cybernetyka z Polski, Niemiec, Austrii, Rumunii, Węgier, Słowacji, Litwy, Bułgarii, Finlandii i Szwecji.

<sup>31</sup> Zrealizowano projekty badawcze, takie jak: w ramach V programu ramowego UE – Innovation dans les petits enterprises et dynamique du developpement lokal oraz Integrate Development of Rural Institutions; w ramach VI programu ramowego UE – Key Factors Influencing Relationships and Communication in European Food Chains – FOODCOMM (koordynatorem projektu był Uniwersytet w Bonn, Wydział Badań Rolnictwa i Rynku Żywnościowego), Agro-Economic Policy Analysis of the Western Balkan – CEEC AGRI POLICY (projekt był koordynowany przez firmę Euroquality z Francji, uczestniczyło w nim 18 ośrodków naukowych z 17 krajów Europy) oraz projekt badawczy: Development and Application of Advanced Quantitative Methods to Ex-Ante and Ex-Post Evaluations of Rural Development Programmes in the UE – ADVANCED-DEVAL (projekt koordynowany był przez Uniwersytet w Kolonii. Uczestnikami byli także Uniwersytet w Bonn, Uniwersytet w Sussex, Uniwersytet w Utrechcie, Uniwersytet w Monachium, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Bratysławie oraz IRWiR PAN).



**Tabela 18. Program Wieloletni 2005-2009 pt.  
„Ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki  
żywnościowej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej”**

<b>Lp.</b>	<b>Tematy i zadania badawcze</b>
<b>I</b>	<b>Polski sektor żywnościowy w pierwszych latach członkostwa</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Ocena stanu polskiej gospodarki żywnościowej po wejściu Polski do UE</li><li>2. Ocena wpływu Wspólnej Polityki Rolnej na rynki rolne</li><li>3. Ocena zmian konkurencyjności polskich producentów żywności na wspólnym rynku europejskim i na rynkach innych krajów</li></ol>
<b>II</b>	<b>Wpływ funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na rozwój regionów wiejskich w pierwszych latach członkostwa. Ogólna koncepcja wsparcia tego rozwoju w latach 2007-2013 środkami funduszy strukturalnych i funduszu kohezji</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Analiza przebiegu realizacji i skutków programów PROW i SOP</li><li>2. Koncepcja wsparcia w latach 2007-2013 rozwoju regionów wiejskich środkami funduszy strukturalnych i funduszu kohezji</li></ol>
<b>III</b>	<b>Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Monitorowanie efektów ekonomicznych rozwoju systemów zapewnienia jakości i ich wpływu na konkurencyjność polskiej gospodarki żywnościowej</li><li>2. Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego</li><li>3. Analiza wolumenu importu i cen importowych towarów rolno-spożywczych objętych specjalną klauzulą ochronną</li></ol>
<b>IV</b>	<b>Miejsce polskiego rolnictwa na globalnym rynku żywnościowym</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Wpływ procesów globalizacji na rozwój polskiego rolnictwa i wsi</li><li>2. Rolnictwo społecznie zrównoważone</li><li>3. Możliwości prowadzenia narodowej polityki rolnej przez Polskę w ramach WPR</li></ol>
<b>V</b>	<b>Polskie gospodarstwa rolnicze w pierwszych latach członkostwa</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Analiza wyników ekonomicznych polskiego rolnictwa</li><li>2. Sytuacja ekonomiczna i aktywność gospodarcza różnych grup polskich gospodarstw rolniczych</li><li>3. Procesy dostosowawcze zachodzące w wielkoobszarowych gospodarstwach rolniczych</li></ol>
<b>VI</b>	<b>Zróżnicowanie regionalne w rozwoju rolnictwa i jego wpływ na problemy ekonomiczne i społeczne obszarów wiejskich</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Czynniki marginalizacji i konkurencyjności w strukturze społeczno-ekonomicznej polskiej wsi po akcesji do UE</li><li>2. Zasięg i konsekwencje zróżnicowania funkcji gospodarstw rolnych w ujęciu przestrzennym</li><li>3. Rola działalności nierolniczej w kształtowaniu nowych struktur na obszarach wiejskich</li><li>4. Instytucjonalne czynniki rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich</li><li>5. Gospodarstwa wysokotowarowe w rolnictwie chłopskim</li><li>6. Analiza „Rynek ziemi rolniczej”</li></ol>
<b>VII</b>	<b>Rachunek nadwyżek ekonomicznych dla wybranych produktów rolniczych i klasyfikacja gospodarstw rolnych według zasad stosowanych w Unii Europejskiej</b>
<b>VIII</b>	<b>Rozwój i aplikacja zaawansowanych metod analitycznych do ewaluacji ex ante i ex post efektów zmian we Wspólnej Polityce Rolnej i w uwarunkowaniach makroekonomicznych</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Równowaga wzrostu produkcji w sektorze rolno-spożywczym – rozwój metod analitycznych i ich weryfikacja ex post i ex ante</li><li>2. Analiza, prognozowanie i zarządzanie ryzykiem cenowym na podstawowych rynkach rolnych – możliwości stabilizowania dochodów producentów rolnych</li><li>3. Model dynamicznego stochastycznego stanu równowagi ogólnej sektora rolnictwa jako narzędzie wspierające formułowanie założeń przyszłej narodowej polityki rolnej</li></ol>

Źródło: opracowano na podstawie [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl), dostęp 11.05.2020.

**Tabela 19. Program Wieloletni 2011-2014 pt. „Konkurencyjność polskiej gospodarki żywnościowej w warunkach globalizacji i integracji europejskiej”**

Lp.	Tematy i zadania badawcze
<b>I</b>	<b>Analiza uwarunkowań i wyzwań rozwoju sektora rolno-żywnościowego w Polsce na tle tendencji światowych</b>
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Czynniki wzrostu gospodarczego w rolnictwie</li> <li>2. Szukanie nowej równowagi produkcyjnej w Polsce na tle tendencji światowych</li> <li>3. Czynniki kształtujące konkurencyjność rolnictwa</li> <li>4. Strategie i kierunki rozwoju rolnictwa europejskiego</li> </ol>
<b>II</b>	<b>Monitoring rynków rolno-spożywczych w warunkach zmieniającej się sytuacji ekonomicznej</b>
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Monitoring i ocena zmian na światowych rynkach rolnych</li> <li>2. Bieżące oceny głównych rynków rolno-spożywczych w Polsce na tle UE</li> <li>3. Monitoring stanu konkurencyjności polskich producentów żywności</li> <li>4. Procesy dostosowawcze polskiego przemysłu spożywczego do zmieniającego się otoczenia rynkowego</li> </ol>
<b>III</b>	<b>Analiza efektów wybranych instrumentów wspólnej polityki rolnej i polityki rozwoju obszarów wiejskich.</b>
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Analiza i ocena instrumentów WPR mających wpływ na decyzje produkcyjne rolników</li> <li>2. Analiza i ocena instrumentów polityki strukturalnej i regionalnej mających wpływ na rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich</li> <li>3. Wariantowa analiza wpływu instrumentów WPR na zmiany w rolnictwie i na obszarach wiejskich</li> </ol>
<b>IV</b>	<b>Konkurencyjność rolnictwa zrównoważonego</b>
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Alternatywne formy rolnictwa w strategii rozwoju sektora rolno-żywnościowego i obszarów wiejskich</li> <li>2. Produktywność różnych form rolnictwa zrównoważonego</li> <li>3. Rolnictwo zrównoważone a bezpieczna żywność i zdrowie</li> </ol>
<b>V</b>	<b>Budżetowe podstawy poprawy konkurencyjności polskiego rolnictwa</b>
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Krajowy i unijny „budżet rolny” a finanse i funkcjonowanie polskiego rolnictwa oraz gospodarki narodowej</li> <li>2. Dopłaty bezpośrednie i dotacje budżetowe a finanse oraz funkcjonowanie gospodarstw i przedsiębiorstw rolniczych</li> <li>3. Ubezpieczenia społeczne oraz opodatkowanie w rolnictwie – uwarunkowania i propozycje reform</li> </ol>
<b>VI</b>	<b>Zmiany w strukturze społeczno-ekonomicznej wsi jako czynnik konkurencyjności obszarów wiejskich</b>
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kapitał ludzki w procesach przemian strukturalnych wsi i rolnictwa</li> <li>2. Instytucjonalne oddziaływanie na podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej terenów wiejskich</li> <li>3. Rynek ziemi rolniczej</li> </ol>
<b>VII</b>	<b>Konkurencyjność obecna i w perspektywie średnioterminowej polskich gospodarstw rolnych i produktów rolniczych</b>
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Możliwości poprawy efektywności funkcjonowania poszczególnych grup polskich gospodarstw rolnych na tle dokonań analogicznych grup gospodarstw z wybranych krajów unijnych</li> <li>2. Możliwości rozwojowe różnych grup gospodarstw rolnych i ich zdolności konkurencyjne w perspektywie średnioterminowej</li> <li>3. Nadwyżki ekonomiczne z wybranych produktów rolniczych, ich bieżąca analiza i ocena skali oraz zakresu zmian spodziewanych w perspektywie średnioterminowej</li> </ol>
<b>VIII</b>	<b>Zastosowanie modelowania ekonomicznego w analizie przesłanek konkurencyjnego rozwoju sektora rolno-żywnościowego</b>
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. System prognostyczny służący podnoszeniu konkurencyjności sektora rolno-żywnościowego</li> <li>2. Równowaga wzrostu krajowego sektora rolno-żywnościowego a jego konkurencyjność w wymiarze unijnym i globalnym</li> <li>3. Mapowanie klastrów w sektorze rolno-żywnościowym służące modelowaniu ich rozwoju</li> </ol>

Źródło: opracowano na podstawie [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl), dostęp 11.05.2020.



**Tabela 20. Program Wieloletni 2015-2019 pt. „Rolnictwo polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje”**

Lp.	Tematy i zadania badawcze
<b>I</b>	<b>Wpływ megatrendów w gospodarce światowej na tendencje rozwojowe rolnictwa UE</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Zmiany jakościowe w gospodarce światowej</li><li>2. Gospodarka oparta na wiedzy – wyzwania i dostosowanie polskiego sektora rolno-spożywczego</li></ol>
<b>II</b>	<b>Polaryzacja społeczna a stabilność ekonomiczna w procesach rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Kształtowanie spójności społeczno-gospodarczej na poziomie lokalnym i regionalnym</li><li>2. Mechanizmy przewyższania barier strukturalnych w rozwoju rodzinnych gospodarstw rolnych i obszarów wiejskich</li><li>3. Przemiany gospodarki wiejskiej a programowanie polityki wobec wsi i rolnictwa</li></ol>
<b>III</b>	<b>Determinanty aktywności innowacyjnej w sektorze rolno-spożywczym</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Ocena innowacyjności polskiego sektora rolno-spożywczego</li><li>2. Instytucjonalne uwarunkowania innowacji w sektorze rolno-spożywczym</li><li>3. Regionalne strategie rozwoju innowacji w zakresie rolnictwa, przemysłu spożywczego i obszarów wiejskich</li></ol>
<b>IV</b>	<b>Finansowe i fiskalne uwarunkowania poprawy efektywności, zrównoważenia i konkurencyjności polskiego rolnictwa</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Mechanizmy i impulsy fiskalne oddziałujące na rozwój wsi i rolnictwa, finansowanie zwrotne i quasi-rynkowe instrumenty internalizacji efektów zewnętrznych w rolnictwie oraz dostarczanie dóbr publicznych</li><li>2. Subsydia a ekonomika, finanse i dochody gospodarstw rolniczych</li><li>3. Podatki, parapodatki, transfery i ubezpieczenia społeczne oraz gospodarcze i instrumenty zarządzania ryzykiem w kształtowaniu konkurencyjności, stabilności finansowej i bezpieczeństwa socjalnego w rolnictwie i na wsi</li></ol>
<b>V</b>	<b>Dylematy zrównoważonego rozwoju rolnictwa w Polsce</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Globalne i krajowe uwarunkowania zrównoważonego rozwoju rolnictwa</li><li>2. Ekonomiczna wycena efektów zewnętrznych i dóbr wspólnych w rolnictwie</li><li>3. Zrównoważony rozwój rolnictwa a bezpieczeństwo żywnościowe</li></ol>
<b>VI</b>	<b>Przedsiębiorstwo i gospodarstwo rolne wobec zmian klimatu i polityki rolnej</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Wyzwania globalizacyjne a konkurencyjność krajowych gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych</li><li>2. Ekonomiczne implikacje działań adaptacyjnych i mitygacyjnych podejmowanych przez gospodarstwa i przedsiębiorstwa rolne działające w różnych warunkach przyrodniczo-organizacyjnych</li><li>3. Efektywność funkcjonowania gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych</li><li>4. Analiza zmian opłacalności produkcji wybranych produktów rolniczych</li><li>5. Krajowe bariery modernizacji gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych a konkurencyjność gospodarstw i przedsiębiorstw rolnych</li></ol>
<b>VII</b>	<b>Ewolucja i perspektywy rynków rolno-spożywczych</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Ewolucja rynków zewnętrznych i ich wpływ na krajowy rynek rolno-spożywczy</li><li>2. Bieżące oceny głównych rynków rolno-spożywczych w Polsce na tle UE</li><li>3. Konkurencyjność polskich producentów żywności i jej determinanty</li><li>4. Przemiany strukturalne polskiego i unijnego przemysłu spożywczego w zmieniającym się otoczeniu rynkowym</li></ol>
<b>VIII</b>	<b>Źródła wzrostu oraz ewolucja struktur i roli sektora rolno-spożywczego w perspektywie po 2020 roku</b>
	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Inwestycje, efektywność oraz zmiany techniczne jako źródła wzrostu gospodarczego w rolnictwie w perspektywie po roku 2020</li><li>2. Struktury rynku i ceny w łańcuchu żywnościowym w świetle poziomu marż, stopnia jego transparentności i konkurencyjności oraz regulacji</li><li>3. Funkcjonowanie i rola sektora rolno-spożywczego w otoczeniu gospodarki narodowej (ujęcie modelowe)</li><li>4. Opracowanie metodyki oceny i monitorowanie zmian wskaźnika rezultatu dla PROW 2014-2020 w postaci relacji wartości dodanej brutto do rocznej jednostki pracy (GVA/AWU)</li></ol>

Źródło: opracowano na podstawie [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl), dostęp 11.05.2020.

---

## **Polski FADN – System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych<sup>32</sup>**

Podstawą prawną Polskiego FADN jest Ustawa o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych z 29 listopada 2000 r. z późniejszymi zmianami (Dz.U. nr 3 z 2001 r., poz. 20). Ustawa weszła w życie z dniem uzyskania przez Polskę statusu członka Unii Europejskiej, tj. 1 maja 2004 roku.

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy pełni funkcję Agencji Łącznikowej FADN (Sieci Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych, ang. *Farm Accountancy Data Network*), polegającą na zbieraniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych dla potrzeb FADN. Obecnie FADN funkcjonuje na obszarze 27 państw członkowskich Unii Europejskiej i Wielkiej Brytanii, która mimo wystąpienia z UE z dniem 31 stycznia 2020 r. jest zobowiązana do przekazywania danych rachunkowych FADN do końca 2020 r.

Zadaniem Agencji Łącznikowej jest dostarczenie danych rachunkowych z reprezentatywnej próby gospodarstw rolnych do sieci FADN oraz krajowych ośrodków decyzyjnych, doradczych, naukowo-badawczych, a także przekazanie ich rolnikom w postaci raportów.

Ustalony rozmiar próby Polskiego FADN, zaakceptowanej przez Komitet Krajowy i Komisję Europejską, liczy 12 100 gospodarstw, które reprezentują około 750 tys. towarowych gospodarstw rolnych znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN. Corocznie w komputerowej bazie danych Polskiego FADN gromadzone są dane rachunkowe z ponad 12 tys. gospodarstw. W próbie Polskiego FADN znajdują się zarówno gospodarstwa indywidualne, jak i gospodarstwa osób prawnych, głównie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz rolnicze spółdzielnie produkcyjne. Każde gospodarstwo rolne charakteryzowane jest przez zestaw danych rachunkowych liczący nawet około dwa tysiące zmiennych.

Do zbierania danych rachunkowych na potrzeby FADN stosowane są różne formularze w zależności od statusu prawnego i stosunku do ustawy o rachunkowości gospodarstw rolnych uczestniczących w systemie Polskiego FADN.

Do gromadzenia danych rachunkowych z indywidualnych gospodarstw rolnych wykorzystuje się następujące książki rachunkowe:

---

<sup>32</sup> Opracowano na podstawie: [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl), dostęp: 28.07.2020.



- Spis Aktywów i Zobowiązań Indywidualnego Gospodarstwa Rolnego (SAiZ),
- Spis Wybranych Aktywów i Zobowiązań Indywidualnego Gospodarstwa Rolnego (SWAiZ),
- Książka Wpływów i Wydatków Indywidualnego Gospodarstwa Rolnego (KWiW),
- Książka Obrotów i Zaszłości Indywidualnego Gospodarstwa Rolnego (KOiZ).

Do zestawu książek rachunkowych dołączane są również:

- Instrukcja Prowadzenia Zapisów w Książkach Rachunkowych,
- Instrukcja Kodowania oraz Wykazy Kodów,
- Informacja dla rolników uczestniczących w prowadzeniu rachunkowości dla potrzeb Polskiego FADN.

W przypadku gospodarstw z osobowością prawną ustawowo zobowiązanych do prowadzenia rachunkowości finansowej zgodnie z ustawą o rachunkowości, zamiast książek rachunkowych do zbierania danych rachunkowych, stosowany jest specjalny kwestionariusz ankiety „Badanie Dochodów Gospodarstw Rolnych”.

W ramach Polskiego FADN wytwarzany jest szereg standardowych produktów. Wśród nich należy wyróżnić: produkty podstawowe Polskiego FADN (np. komputerowa baza danych), produkty wspomagające kontrolę jakości danych i zarządzanie w gospodarstwie rolnym (np. raporty: indywidualny, porównawczy, dynamiczny). W ramach Polskiego FADN corocznie przygotowywane są również publikacje na podstawie bazy danych Polskiego FADN, do których między innymi zaliczyć należy „Wyniki Standardowe Polskiego FADN” oraz „Parametry techniczno-ekonomiczne według grup gospodarstw rolnych uczestniczących w Polskim FADN”.



**Wszelkie informacje dotyczące Polskiego FADN, materiały oraz produkty Polskiego FADN zamieszczane są na stronie internetowej:**

**[www.fadn.pl](http://www.fadn.pl)**

## Europejska Sieć Rozwoju Obszarów Wiejskich *European Rural Development Network*<sup>33</sup>

Europejska Sieć Rozwoju Obszarów Wiejskich (European Rural Development Network ERDN) została powołana w 2002 r. jako forum wymiany idei i doświadczeń badawczych oraz platforma współpracy polskich i europejskich instytucji naukowo-badawczych w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa, zwłaszcza w perspektywie rozszerzenia Unii Europejskiej i jej przyszłych polityk. Tym samym głównym celem działalności Sieci jest wymiana wyników badań w obszarach, które stanowią wyzwanie zarówno dla poszczególnych państw członkowskich oraz krajów kandydujących, jak i dla polityki rozwoju Unii Europejskiej. Działalność ERDN w pełni wpisuje się w unijną ideę budowania Europejskiej Przestrzeni Badawczej dla rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

Sieć obejmuje wiodące ośrodki badawcze w zakresie rozwoju obszarów wiejskich w Europie, a zwłaszcza z krajów Europy Środkowo-Wschodniej, m.in. z Polski, Czech, Słowacji, Węgier, Rumunii, Litwy, Austrii, Ukrainy, Serbii, Mołdawii, Kosowa, Czarnogóry. Ponadto ERDN współpracuje z naukowcami z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Francji, Hiszpanii, Norwegii, Finlandii oraz Włoch.

IERiGŻ-PIB, oprócz koordynacji prac sieci, odpowiedzialny jest również za publikację wyników badań jej członków w ramach serii wydawniczej ERDN „Rural Areas and Development”.

W ramach działalności sieci m.in. zorganizowano dotychczas 11 międzynarodowych konferencji naukowych oraz opublikowano 11 tomów monografii poruszających najbardziej aktualne problemy przemian strukturalnych wsi i rolnictwa w państwach europejskich w kontekście implementacji i zmian w polityce rozwoju Unii Europejskiej.

Konsekwentnie realizowaną strategią rozwoju sieci jest współpraca i wzmacnianie wzajemnych kontaktów pomiędzy naukowcami z jednostek naukowych z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, ze szczególnym uwzględnieniem budowania nowych relacji z przedstawicielami krajów Partnerstwa Wschodniego.

Wieloletnim koordynatorem prac ERDN i sekretarzem sieci był dr Zbigniew Floriańczyk, a od 2012 r. obowiązki te sprawuje dr Paweł Chmieliński.

**Więcej informacji na stronie internetowej:**

**[www.erdn.eu](http://www.erdn.eu)**



<sup>33</sup> Opracowano na podstawie: [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl), dostęp 28.07.2020.



## Rachunki Ekonomiczne dla Rolnictwa RER<sup>34</sup>

Rachunki Ekonomiczne dla Rolnictwa (w skrócie RER) to instrument wykorzystywany w statystyce rolniczej przez Eurostat na potrzeby Unii Europejskiej. Służą one do obliczania wielkości i wartości produkcji rolniczej w krajach Wspólnoty Europejskiej.

Metoda sporządzania RER została opracowana i ujednoliconą przez Eurostat. Identyfikacyjny system wyliczania RER we wszystkich państwach członkowskich umożliwia porównywanie wyników produkcyjno-ekonomicznych, jak również monitorowanie dochodów rolnictwa w UE. Jednocześnie rachunki dostarczają informacji niezbędnych podczas ustalania głównych priorytetów, czy też podejmowania decyzji w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Podstawą prawną dla sporządzanych Rachunków Ekonomicznych dla Rolnictwa jest Rozporządzenie WE 138/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 5 grudnia 2003 roku dotyczące Rachunków Ekonomicznych dla Rolnictwa we Wspólnocie, będące zasadniczym dokumentem obligującym kraje UE do opracowania RER i jednocześnie określającym zakres i metodę rachunków. Zasady obliczania RER zostały zawarte w instrukcji „Manual On The Economic Accounts For Agriculture And Forestry Eaa/Eaf 97 (Rev. 1.1)”.

W Polsce RER są sporządzane od 1998 roku przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB przy ścisłej współpracy z Departamentem Statystyk Rolnictwa i Środowiska Głównego Urzędu Statystycznego.

RER jest rachunkiem o charakterze makroekonomicznym, uwzględniającym wielkość i wartość produkcji wytworzonej w gospodarstwach rolnych w danym roku. RER sporządzane są dla całego sektora rolnictwa i mają charakter rachunku satelickiego do Rachunków Narodowych (RN). Główne różnice między tymi rachunkami wynikają z różnych metodologii i innego zakresu produkcji w obu rachunkach. W RER oprócz wartości wytworzonych dóbr i usług w rolnictwie uwzględniana jest także wartość drugorzędnych działalności nierolniczych, których kosztów nie można wyłączyć z procesu produkcji. Przykładem tej działalności jest świadczenie usług turystycznych przez rolników. RER są sporządzane według zasady memoriałowej – w momencie zaistnienia zdarzenia gospodarczego, kiedy wartość ekonomiczna produktu jest tworzona, a nie w chwili, kiedy płatność jest rzeczywiście dokonywana (zasada kasowa).

Rachunki Ekonomiczne dla Rolnictwa  
R E R

<sup>34</sup> Opracowano na podstawie: [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl), dostęp 28.07.2020.



## Agrokoszty<sup>35</sup>

Badania w ramach systemu zbierania danych o produktach rolniczych AGROKOSZTY prowadzone są pod kierunkiem IERiGŻ-PIB w Warszawie. System ten rozwinął się i funkcjonuje dzięki współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W ostatnich latach finansowany był ze środków programów wieloletnich, tj. PW 2005-2009 „Ekonomiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju polskiej gospodarki żywnościowej po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej”, PW 2011-2014 „Konkurencyjność polskiej gospodarki żywnościowej w warunkach globalizacji i integracji europejskiej”, PW 2015-2019 „Rolnictwo polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje”.

Efektem finalnym prac podejmowanych w ramach systemu AGROKOSZTY jest obszerna baza danych do wszechstronnego wykorzystania. Baza ta jest podstawą przygotowywanych ekspertyz i różnych opracowań, a przede wszystkim prowadzonych prac naukowo-badawczych:

W ramach działalności statutowej IERiGŻ-PIB, realizacji tematu I, pt.:

*Koszty jednostkowe wybranych produktów rolniczych*

Zadania badawcze:

*Produkcja, koszty i dochody uzyskane z produkcji wybranych produktów rolniczych.*

*Szacunki wyników ekonomicznych produkcji wybranych produktów rolniczych.*

Cele prac badawczych:

- Ocena sytuacji dochodowej podstawowych produktów roślinnych i zwierzęcych;
- Analizy ekonomiczne w ujęciu regionalnym, w zależności od skali produkcji oraz według innych kryteriów klasyfikacji;
- Ocena wpływu mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej na efekty ekonomiczne podstawowych produktów rolniczych;
- Określenie czynników determinujących poziom dochodów;
- Analizy z zakresu kosztów jednostkowych, opłacalności i pracochłonności produkcji;
- Wsparcie dla ośrodków decyzyjnych, naukowych, jednostek wspierających rozwój rolnictwa oraz innych instytucji.

Badania produktów rolniczych w systemie AGROKOSZTY oraz prace naukowo-badawcze realizowane są głównie przez zespół pracowników Zakładu Ekonomiki Gospodarstw Rolnych i Ogrodniczych.

<sup>35</sup> Opracowano na podstawie: [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl), dostęp 28.07.2020.



**AGROKOSZTY**  
SYSTEM ZBIERANIA DANYCH  
O PRODUKTACH ROLNICZYCH

**WITAMY**


**O nas**  
System Agrokoszty  
Skład osobowy

**Badania**  
Rozwój badań  
Cel badań  
Przedmiot badań  
Metodyka  
Organizacja badań  
Wyniki

**Ekologia**  
Badania  
Przedmiot badań  
O ekologii

**Współpraca**  
Instytucje  
Pytania/odpowiedzi  
Kontakt

**Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej  
Państwowy Instytut Badawczy  
Centralny Kucharkowski Rolnej**  
ul. Świętokrzyska 20  
00-900 Warszawa 1  
Tel.: (+48 22) 5054439  
Fax: (+48 22) 8266156



**Serdecznie Witamy**  
na internetowych stronach  
Systemu Zbierania Danych  
o Produktach Rolniczych  
**AGROKOSZTY**

**Wiadomości**

- Raporty dla działalności produkcyjnych badanych w 2009 roku
- Raporty dla działalności produkcyjnych badanych w 2008 roku
- Dopłaty dla rolników gospodarujących metodami ekologicznymi z tytułu realizacji pakietu "Rolnictwo ekologiczne"
- Korzyści dla rolników produkujących metodami ekologicznymi z tytułu PROW 2007-2013
- Raporty dla działalności produkcyjnych badanych w 2007 roku

**Seminaria i konferencje**

- Warsztaty robocze „Milk market in Lithuania and Poland in 2004-2009” – IERIGZ-PIB 2011
- Udział w 5. Europejskim Kongresie Rolnictwa Ekologicznego – Węgry 2011
- Udział w Konferencji Naukowej – Kraków 2011
- Udział w Konferencji Naukowej – Zakopane 2011
- Konferencja „Rural Development: Quo Vadis?” – Warszawa 2010

**Wyszukiwarka**

Wpisz szukaną frazę:

**Publikacje i artykuły**

- Skala produkcji rolniczych działalności produkcyjnych a ich opłacalność
- Koszty jednostkowe i dochody wybranych produktów w 2009 roku - wyniki badań w systemie AGROKOSZTY
- Opłacalność produkcji brojlerów kurczych w latach 2005-2010
- Economic results of selected agricultural products in 2005-2008
- Sezon sprzedaży ziemniaków jadalnych a opłacalność ich produkcji
- Produkta, koszty i dochody z wybranych produktów rolniczych w latach 2009-2010 (wyniki rachunku symulacyjnego)

**Ciekawostki**

- Ziemniak GMO trafi na polskie pola
- Zasoby wodne zagrożone
- Wzrost światowego deficytu produkcji cukru
- Skutki dla rolnictwa globalnego ocieplenia klimatu
- Globalne spożycie mięsa rośnie

© Copyrights 2006 IERIGZ-PIB. Aktualizacje: Konrad Jabłotnicki

Więcej informacji na stronie internetowej:  
[www.agrokoszty.pl](http://www.agrokoszty.pl)

**Tabela 21. Dorobek naukowy Instytutu w latach 2000-2019**

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba pozycji
1.	Opracowania naukowe (monografie, książki)	611
2.	Artykuły naukowe	4972
3.	Artykuły popularnonaukowe, popularne i informacyjne	6416
4.	Recenzje i opinie szczegółowe	3584
5.	Opracowania popularnonaukowe	1125
6.	Materiały źródłowe	-
7.	Pozostałe	726
<b>RAZEM</b>		<b>17 434</b>

Źródło: Sprawozdania z działalności IERiGŻ z lat 2000-2004, Sprawozdania z działalności IERiGŻ-PIB z lat 2005-2019. Oprac. M. Mikołajczyk.

**Tabela 22. Dorobek naukowy Instytutu w latach 1966-2019**

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba pozycji średnio w skali roku w latach		
		1966-1974	1990-1999	2000-2019
1.	Opracowania naukowe (monografie, książki)	44	45	31
2.	Artykuły naukowe	37	56	249
3.	Artykuły popularnonaukowe, popularne i informacyjne	89	175	321
4.	Recenzje i opinie szczegółowe	29	78	179
5.	Opracowania popularnonaukowe	28	38	56
6.	Materiały źródłowe	23	1	-
7.	Pozostałe	2	10	36
<b>RAZEM</b>		<b>252</b>	<b>403</b>	<b>872</b>

Źródło: opracowanie własne.

**Tabela 23. Pracownicy IERiGŻ-PIB (IERiGŻ), którzy w okresie 2000-2020\* uzyskali tytuły i stopnie naukowe:**

tytuł profesora	
Włodzimierz Dzun	Bożena Gulbicka
Jacek Kulawik	Jadwiga Seremak-Bulge
Maria Alina Sikorska	Włodzimierz Rembisz
Andrzej Kowalski	Szczepan Figiel
stopień doktora habilitowanego/stanowisko profesora IERiGŻ-PIB	
Agnieszka Wrzochalska	Piotr Chechelski
Krystyna Świetlik	Aldona Skarżyńska
Mariola Kwasek	Marek Wigier
Barbara Chmielewska	Iwona Szczepaniak
Grzegorz Dybowski	Barbara Wieliczko
Bożena Nosecka	Agnieszka Bezat-Jarzębowska



#### stopień doktora nauk ekonomicznych

Dariusz Nieć	Iwona Szczepaniak
Józef Sarnecki	Piotr Szajner
Mariola Kwasek	Paweł Chmieliński
Bożena Karwat-Woźniak	Barbara Wieliczko
Mieczysław Gruda	Wioletta Wrzaszcz
Marek Wigier	Danuta Zawadzka
Adam Wasilewski	Justyna Góral
Agnieszka Wrzochalska	Marek Zieliński
Zbigniew Floriańczyk	Michał Dudek
Grażyna Niewęłtowska	Cezary Klimkowski

\* do lipca 2020 r.

Źródło: Sprawozdania z działalności IERiGŻ z lat 2000-2004, Sprawozdania z działalności IERiGŻ-PIB z lat 2005-2019. Oprac. M. Mikołajczyk.

**Tabela 24. Pracownicy innych instytucji, którzy w okresie 2000-2020\* uzyskali w IERiGŻ i IERiGŻ-PIB tytuły i stopnie naukowe**

#### tytuł profesora

Leszek Klank	Eugeniusz Stroiński
--------------	---------------------

#### stopień doktora habilitowanego

Jerzy Rembeza	Wawrzyniec Czubak
Mirosław Gornowicz	Arkadiusz Sadowski
Piotr Heller	Stawomir Kalinowski
Małgorzata Julia Radziukiewicz	Jakub Hadyński

#### stopień doktora nauk ekonomicznych

Andrzej Białek	Alicja Szczepaniak
Piotr Bębenek	Agnieszka Barczak

#### nostryfikowali dyplomy stopnia doktora uzyskane za granicą; uznanie stopni naukowych cudzoziemców za równoważne z odpowiednim polskim stopniem naukowym

Kateryna Prib	Lesia Zaburanna
Julia Tsybulska	Vitaliy Krupin
Iryna Babets	Mikołaj Orlikowski
Natalia Wasilewska	

\* do lipca 2020 r.

Źródło: Sprawozdania z działalności IERiGŻ z lat 2000-2004, Sprawozdania z działalności IERiGŻ-PIB z lat 2005-2019. Oprac. M. Mikołajczyk.

**Tabela 25. Wykaz czasopism zagranicznych, w których publikowane były prace powstałe w IERIGŻ-PIB w latach 2000-2020**

Lp.	Nazwa czasopisma	Kraj publikacji
<b>w krajach Europy Środkowo-Wschodniej</b>		
1	<i>AGROFOR International Journal</i>	Bośnia i Hercegowina
2	<i>Agricultural Sciences (Agrarni Nauki)</i>	Bułgaria
3	<i>Bulgarian Journal of Agricultural Economics and Management</i>	Bułgaria
4	<i>Bulgarian Journal of Agricultural Sciences</i>	Bułgaria
5	<i>Ekonomika i Upravljenje</i>	Bułgaria
6	<i>Journal of International Scientific Publications: Agriculture and Food</i>	Bułgaria
7	<i>Agriculture and Forestry</i>	Czarnogóra
8	<i>Business and Economic Horizons</i>	Czechy
9	<i>Globalization and Business</i>	Gruzja
10	<i>Agricultural Sciences</i>	Litwa
11	<i>Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development</i>	Litwa
12	<i>Economic Science for Rural Development</i>	Łotwa
13	<i>Management, Economics Engineering in Agriculture and Rural Development</i>	Rumunia
14	<i>Acta Oeconomia et Informatica</i>	Słowacja
15	<i>Actual Problems of Economics</i>	Ukraina
16	<i>Agricultural and Resource Economics: International Scientific Journal</i>	Ukraina
17	<i>Economics of Agriculture</i>	Serbia
18	<i>Western Balcan Journal of Agriculture Economics and Rural Development</i>	Serbia
19	<i>Ukrainian Food Journal</i>	Ukraina
20	<i>Ekonomika APK</i>	Ukraina
21	<i>Journal National University of Food Technologies</i>	Ukraina
22	<i>Studies in Agricultural Economics</i>	Węgry
<b>w krajach Europy Zachodniej</b>		
1	<i>Journal of the Austrian Society of Agricultural Economics</i>	Austria
2	<i>Global Journal of Business, Economics and Management</i>	Cypr
3	<i>Global Journal of Humanites and Social Sciences</i>	Cypr
4	<i>International Journal of Food and Beverage Manufacturing and Business Models</i>	Grecja
5	<i>International Food and Agribusiness Management Review</i>	Niderlandy (Holandia)
6	<i>Procedis – Social and Behavioral Sciences</i>	Niderlandy (Holandia)
7	<i>Sugar Industry – Zuckerindustrie</i>	Niemcy
8	<i>Agriculture</i>	Szwajcaria
9	<i>Review of Socio-Economic Perspectives</i>	Turcja
10	<i>British Food Journal</i>	Wielka Brytania
11	<i>Rivista di Economia Agraria</i>	Włochy
12	<i>Rivista di Studi Sulla Sostenibilita</i>	Włochy
<b>pozostałe</b>		
1	<i>Journal of Rural Community Development</i>	Kanada
2	<i>Accounting and Finance</i>	międzynarodowe



---

3	<i>Biodiversity and Conservation</i>	międzynarodowe
4	<i>Ecological Indicators</i>	międzynarodowe
5	<i>Energy and Environmental Engineering</i>	międzynarodowe
6	<i>Environment and Ecology Research</i>	międzynarodowe
7	<i>European Journal of Economics and Economic Policies: Intervention</i>	międzynarodowe
8	<i>European Journal of Sustainable Development</i>	międzynarodowe
9	<i>European Scientific Journal</i>	międzynarodowe
10	<i>International Journal of Development and Sustainability</i>	międzynarodowe
11	<i>Journal of Central European Agriculture</i>	międzynarodowe
12	<i>AgBioForum – The Journal of Agrobiotechnology Management and Economics</i>	USA
13	<i>International Journal of Research in Business Studies and Management</i>	USA
14	<i>Journal of Agricultural Science and Technology B</i>	USA
15	<i>Monthly Review an Independent Socialist Magazin</i>	USA

---

\* do lipca 2020 r.

Źródło: Sprawozdania z działalności IERiGŻ z lat 2000-2004, Sprawozdania z działalności IERiGŻ-PIB z lat 2005-2019. Oprac. M. Mikołajczyk.

## Rok 2020. Teraźniejszość

Od 1 października 2019 roku Dyrektorem Instytutu jest prof. dr hab. inż. Marian Podstawka. Funkcję Sekretarza Naukowego Instytutu pełni dr hab. Agnieszka Wrzochalska, prof. IERiGŻ-PIB, pełnomocnikiem Dyrektora ds. FADN jest dr Joanna Pawłowska-Tyszko, a pełnomocnikiem Dyrektora ds. współpracy międzynarodowej dr inż. Adam Wasilewski.



*prof. dr hab. Marian Podstawka,  
Dyrektor IERiGŻ-PIB*



*Dr hab. Agnieszka Wrzochalska,  
prof. IERiGŻ-PIB,  
Sekretarz Naukowy Instytutu*



*dr inż. Adam Wasilewski,  
pełnomocnik Dyrektora  
ds. współpracy międzynarodowej*



*dr Joanna Pawłowska-Tyszko,  
pełnomocnik Dyrektora  
ds. FADN*



---

**Członkowie Rady Naukowej Instytutu wybrani w wyborach  
w dniu 28 czerwca 2017 r.**

**Przewodniczący Rady Naukowej**

prof. dr hab. Walenty Poczta

**Zastępcy Przewodniczącego Rady Naukowej:**

prof. dr hab. Stanisław Krasowicz

dr hab. Danuta Kołodziejczyk, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB

**Członkowie Rady pracownicy Instytutu:**

mgr inż. Bogdan Buks

dr inż. Paweł Chmieliński – Sekretarz Rady Naukowej

dr hab. Szczepan Figiel, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB

dr hab. Marcin Gospodarowicz, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB

dr hab. Renata Grochowska, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB

prof. dr hab. Wojciech Józwiak

prof. dr hab. Jacek Kulawik

prof. dr hab. Włodzimierz Rembisz

dr hab. Marek Wigier

dr hab. Agnieszka Wrzochalska, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB

prof. dr hab. Józef Stanisław Zegar

prof. dr hab. Wojciech Zięta

**Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Krzysztof Jurgiel powołał następujących  
członków Rady Naukowej Instytutu:**

prof. dr hab. Czesław Bywalec

dr hab. Wawrzyniec Czuba

prof. dr hab. Andrzej Czyżewski

dr hab. Krzysztof Firlej, prof. UEK

dr hab. Jarosław Gołębiowski

dr hab. Aleksander Grzelak, prof. UEP

dr Waldemar Guba

dr hab. Małgorzata Juchniewicz, prof. UWM

prof. dr hab. Edward Majewski

prof. dr hab. Henryk Runowski

mgr Aleksandra Szelańska

prof. dr hab. Władysław Szymański

prof. dr hab. Henryk Wnorowski

**Pozostali członkowie Rady:**

prof. dr hab. Andrzej Kowalski (do 30.09.2019 r.)

prof. dr hab. Marian Podstawka (od 1.10.2019 r.)

dr Radosław Dziuba (reprezentujący Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego)



Obecnie w Instytucie zatrudnione są 132 osoby. Kadre naukową Instytutu stanowi 7 osób z tytułem profesora, 15 doktora habilitowanego, 24 doktorów, 21 asystentów z tytułem magistra lub magistra inżyniera (tabela 26). Porównanie struktury zespołu pracowników Instytutu w 2020 r. w odniesieniu do lat wcześniejszych prezentują tabele 27 i 28.

**Tabela 26. Zespół pracowników Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej-PIB w 2020 r.\* (w liczbach)**

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym pracownicy:			
		naukowi	inżynieryjno-techniczni ekonomiści	technicy	administracyjni (w tym obsługa)
RAZEM	132	67	16	17	32
<b>według tytułów</b>					
profesor (prof. dr)	7	7	-	-	-
dr hab.	15	15	-	-	-
doktor	25	24	-	-	1
mgr inż. (mgr)	76	21	16	14	25
inżynier	-	-	-	-	-
bez tytułu	9	-	-	3	6

\* lipiec 2020 r.

Źródło: według bazy danych Działu Kadr IERiGŻ-PIB, oprac. mgr Ewa Tulwin.

**Tabela 27. Zespół pracowników Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej-PIB w 2020 r.\* (w odniesieniu do lat: 2000, 1975 i 1965)**

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym pracownicy:			
		naukowi	inżynieryjno-techniczni ekonomiści	technicy	administracyjni (w tym obsługa)
Rok 2020	132	67	16	17	32
2020 = 100					
rok 2000	118,2	67,2	306,3	170,6	103,1
rok 1975	263,6	126,9	475,0	235,3	146,9
rok 1965	140,2	92,5		321,2	53,2

\* lipiec 2020 r.

Źródło: opracowanie własne.



**Tabela 28. Struktura pracowników Instytutu w latach: 2020\*, 2000, 1975 i 1965**

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym pracownicy:			
		naukowi	inżynieryjno-techniczni ekonomiści	technicy	administracyjni (w tym obsługa)
2020	100,0	50,8	12,1	12,9	24,2
2000	100,0	28,8	31,4	18,6	21,2
1975	100,0	24,4	21,8	40,3	13,5
1965	100,0	33,5		57,3	9,2

\* lipiec 2020 r.

Źródło: opracowanie własne.

Zmianom uległa struktura organizacyjna IERiGŻ-PIB. Zmiany polegały na utworzeniu sześciu zakładów badawczych, a mianowicie:

- Zakładu Ekonomiki Agrobiznesu i Biogospodarki
- Zakładu Ekonomiki Gospodarstw Rolnych i Ogrodniczych
- Zakładu Ekonomii i Polityki Rolnej oraz Rozwoju Obszarów Wiejskich
- Zakładu Rynków Rolnych i Metod Ilościowych
- Zakładu Finansów i Zarządzania Ryzykiem
- Zakładu Rachunkowości Gospodarstw Rolnych

Co oznacza, że z dniem 1 stycznia 2020 roku:

- 1. Zakład Ekonomiki Agrobiznesu i Biogospodarki** realizuje zbieżne kierunki działań z problematyką dawnego Zakładu Ekonomiki Przemysłu Spożywczego oraz wyzwania związane z bieżącymi potrzebami w obrębie tematyki określanej mianem ekonomiki agrobiznesu oraz biogospodarki. Kierownikiem Zakładu została dr hab. Iwona Szczepaniak.
- 2. Zakład Ekonomiki i Organizacji Gospodarstw Rolnych i Ogrodniczych** realizuje zbieżne kierunki działań z problematyką dawnego Zakładu Ekonomiki Gospodarstw Rolnych oraz Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa oraz wyzwania właściwe do zaistniałych potrzeb w obrębie tematyki dotyczącej ekonomiki i organizacji gospodarstw rolnych i ogrodniczych. Zakładem kieruje dr hab. Aldona Skarżyńska, prof. IERiGŻ-PIB.
- 3. Zakład Ekonomii i Polityki Rolnej oraz Rozwoju Obszarów Wiejskich** realizuje zbieżne kierunki działań z problematyką dawnego Zakładu Ogólnej Ekonomiki oraz Zakładu Polityki Społecznej i Regionalnej oraz wyzwania stosowne (właściwe) do (bieżących) zaistniałych potrzeb w obrębie tematyki (dotyczącej) ekonomiki rolnictwa i polityki rolnej oraz szeroko rozumianego rozwoju obszarów wiejskich. Pracami zespołu kieruje dr hab. Marek Wigier.

- 
- 4. Zakład Rynków Rolnych i Metod Ilościowych** realizuje zbieżne kierunki działań z problematyką dawnego Zakładu Badań Rynkowych oraz Zakładu Zastosowań Matematyki w Ekonomice Rolnictwa oraz prowadzi analizy rynkowe i marketingowe stosowne do zaistniałych potrzeb. Kierownikiem zespołu został dr Piotr Szajner.
- 5. Zakład Finansów i Zarządzania Ryzykiem** realizuje zbieżne kierunki działań z problematyką dawnego Zakładu Finansów Rolnictwa oraz realizuje wyzwania stosowne (właściwe) do (bieżących) zaistniałych potrzeb w obrębie tematyki dotyczącej finansów i zarządzania ryzykiem. Kierownikiem jest prof. dr hab. Jacek Kulawik.
- 6. Zakład Rachunkowości Gospodarstw Rolnych** realizuje kierunki działań dawnego Zakładu Rachunkowości Rolnej. Kierownikiem zespołu jest dr Joanna Pawłowska-Tyszko.

Nowe nazwy odpowiadają na obecne trendy i wyzwania stojące przed szeroko pojętą gospodarką żywnościową. Taki podział organizacyjny (na nowe podstawowe komórki organizacyjne) jest łatwy w odbiorze oraz nośny marketingowo. W odniesieniu do realizowanej w Instytucie tematyki badawczej, zarówno kontynuowanej, jak i przewidzianej do realizacji w dalszej perspektywie czasowej, nowa struktura organizacyjna umożliwi jej lepszą realizację także w kontekście zadaniowym. Zmiany przyczynić się mogą także do promowania wyników prowadzonych prac w szerokim kręgu odbiorców i przełożą się na zachowanie wysokiej kategorii naukowej Instytutu.



## ZAKŁAD EKONOMIKI AGROBIZNESU I BIOGOSPODARKI<sup>36</sup>

*dr hab. Iwona Szczepaniak*



### **Tematyka badawcza zakładu dotyczy m.in. następujących zagadnień:**

- stan i kierunki rozwoju polskiego przemysłu spożywczego
- instrumenty polityki odnoszącej się do polskiego przemysłu spożywczego
- międzynarodowa konkurencyjność polskich producentów żywności
- handel zagraniczny i umiędzynarodowienie polskiego sektora rolno-spożywczego
- umowy handlowe Unii Europejskiej z krajami trzecimi
- stan i kierunki rozwoju rynków rolno-żywnościowych (w segmencie przetwórstwa)
- cyfryzacja sektora rolno-spożywczego
- wyzwania stojące przed ogniwami agrobiznesu w kontekście funkcjonowania gospodarki w obiegu zamkniętym

### **Pracownicy Zakładu:**

dr hab. Piotr Chechelski, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB  
dr hab. Renata Grochowska, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB  
dr hab. Danuta Kołodziejczyk, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB  
dr Łukasz Ambroziak  
dr Katarzyna Kosior  
dr inż. Robert Mroczek  
mgr Małgorzata Bułkowska  
mgr Jadwiga Drożdż  
mgr Anna Staszczak

<sup>36</sup> Informacje dotyczące zakładów badawczych, pozostałych działów oraz dotyczące czasopisma ZER opracowano na podstawie: [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl), dostęp: 28.07.2020.

---

## ZAKŁAD EKONOMIKI GOSPODARSTW ROLNYCH I OGRODNICZYCH

*dr hab. Aldona Skarżyńska, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB*



### **Tematyka badawcza zakładu dotyczy m.in. następujących zagadnień:**

- ocena kondycji ekonomiczno-finansowej i procesów przystosowawczych zachodzących w grupach gospodarstw rolnych w odpowiedzi na zmieniające się warunki natury przyrodniczej i ekonomicznej
- ocena kierunków rozwoju rolnictwa w ramach Wspólnej Polityki Rolnej UE
- opłacalność wybranych kierunków produkcji rolniczej
- analiza procesów zachodzących w sektorze ogrodnictwem

### **Pracownicy Zakładu:**

prof. dr hab. Wojciech Józwiak  
prof. dr hab. Wojciech Ziętara  
dr hab. Sebastian Jarzębowski, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB  
dr hab. Bożena Nosecka, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB  
dr Edyta Gajos  
dr Paweł Kraciński  
dr inż. Marek Zieliński  
dr Agata Żak  
mgr Łukasz Abramczuk  
mgr inż. Marcin Adamski  
mgr inż. Irena Augustyńska  
mgr Anna Bugała  
mgr Magdalena Czułowska  
mgr Zofia Mirkowska  
mgr inż. Tomasz Smoleński  
mgr Jolanta Sobierajewska  
mgr inż. Łukasz Zaremba  
mgr inż. Maria Zdzieborska



## ZAKŁAD EKONOMII I POLITYKI ROLNEJ ORAZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

*dr hab. Marek Wigier*



### **Tematyka badawcza zakładu dotyczy m.in. następujących zagadnień:**

- makroekonomiczne uwarunkowania wzrostu i rozwoju polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich
- efektywność oraz konkurencyjność sektora rolnego w relacji do zmian na rynku globalnym
- ewolucja polityki rolnej, w tym instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej UE
- zrównoważony rozwój
- rynkowy i nierynkowy obrót gruntami oraz zmiany w strukturze obszarowej gospodarstw
- kapitał ludzki, lokalne rynki pracy oraz bezrobocie
- ewolucja struktur społecznych i ekonomicznych oraz ich otoczenia instytucjonalnego
- regionalizacja i polityka przestrzenna
- uwarunkowania rozwoju oraz transferu innowacji
- bezpieczeństwo żywnościowe Polski, w tym bezpieczeństwo i jakość żywności, żywność wysokiej jakości oraz systemy jakości żywności

### **Pracownicy Zakładu:**

prof. dr hab. Stanisław Kowalczyk  
prof. dr hab. Józef Stanisław Zegar  
dr hab. Barbara Chmielewska, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB  
dr hab. Szczepan Figiel, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB  
dr hab. Julian Krzyżanowski, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB  
dr hab. Mariola Kwasek, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB  
dr hab. Agnieszka Wrzochalska, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB  
dr inż. Paweł Chmieliński  
dr inż. Zbigniew Floriańczyk  
dr inż. Bożena Karwat-Woźniak  
dr Aleksandra Pawłowska  
dr Konrad Prandecki  
dr inż. Adam Wasilewski  
dr Wioletta Wrzaszcz  
mgr inż. Bogdan Buks  
mgr inż. Danuta Lidke

---

## ZAKŁAD RYNKÓW ROLNYCH I METOD ILOŚCIOWYCH

*dr inż. Piotr Szajner*



### **Tematyka badawcza zakładu dotyczy m.in. następujących zagadnień:**

- badania rynków podstawowych produktów rolno-żywnościowych, w tym przede wszystkim w ujęciu bilansowym
- ocena tendencji rozwojowych podstawowych elementów krajowego i międzynarodowego rynku produktów rolno-żywnościowych, tj. podaży, popytu oraz cen
- monitoring i ocena tendencji cenowych w łańcuchu marketingowym krajowego sektora rolno-spożywczego
- ocena integracji krajowego rynku rolno-żywnościowego z rynkiem unijnym i światowym
- ocena ewolucji handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi i jego znaczenia w bilansie rynkowym podstawowych produktów rolno-żywnościowych
- ekonometryczna ocena narzędzi polityki rolnej w kontekście zmian dobrobytu ekonomicznego

### **Pracownicy Zakładu:**

prof. dr hab. Włodzimierz Rembisz  
dr hab. Agnieszka Bezat-Jarzębowska  
dr inż. Justyna Kufel-Gajda  
dr Dorota Pasińska  
dr inż. Ewa Rosiak  
dr Danuta Zawadzka  
mgr Wiesław Dzwonkowski  
mgr inż. Krzysztof Hryszko  
mgr inż. Wiesław Łopaciuk  
mgr Lucyna Mieszkowska  
mgr Katarzyna Rola  
mgr inż. Arkadiusz Zalewski  
mgr inż. Teresa Zdziarska



---

## ZAKŁAD FINANSÓW I ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

*prof. dr hab. Jacek Kulawik*



### **Tematyka badawcza zakładu dotyczy m. in. następujących zagadnień:**

- polityka finansowa i kredytowa w rolnictwie
- interwencjonizm finansowy oraz subsydiowanie rolnictwa
- transmisja impulsów fiskalnych i monetarnych do rolnictwa
- podatki tradycyjne, ekologiczne i prozdrowotne w rolnictwie
- decyzje finansowo-inwestycyjne oraz planowanie finansowe w gospodarstwach i przedsiębiorstwach rolnych

### **Pracownicy Zakładu:**

prof. dr hab. Marian Podstawka  
dr hab. Marcin Gospodarowicz, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB  
dr hab. Barbara Wieliczko  
dr Cezary Klimkowski  
dr inż. Michał Soliwoda  
mgr inż. Justyna Herda-Kopańska  
mgr inż. Adam Kagan  
Ewa Gac



## ZAKŁAD RACHUNKOWOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH

*dr inż. Joanna Pawłowska-Tyszko*



### **Zadaniem Zakładu jest m.in.:**

- organizowanie zbierania danych rachunkowych
- gromadzenie danych przesyłanych z biur rachunkowych
- tworzenie komputerowej bazy na podstawie danych rachunkowych otrzymanych z biur rachunkowych
- przygotowywanie raportów i analiz oraz upowszechnianie wyników
- coroczne przekazywanie do Komisji Europejskiej indywidualnych raportów z gospodarstwa rolnego FADN ze statystycznie reprezentatywnej próby gospodarstw rolnych

Powyższe zadania realizuje sześć pracowni: Pracownia Metodyki i Szkolenia, Pracownia Organizacji Zbierania Danych Rachunkowych, Pracownia Zasilania i Zarządzania Bazą Danych Rachunkowych, Pracownia Analiz i Upowszechniania Wyników, Pracownia Komunikacji Multimedialnej i Pracownia Typologii Gospodarstw Rolnych.

### **Pracownicy Zakładu:**

dr inż. Dariusz Osuch  
mgr inż. Monika Bocian  
mgr inż. Izabela Cholewa  
mgr Monika Furmaniak  
mgr Elżbieta Grzybowska  
mgr Monika Juchniewicz  
mgr Elżbieta Juchnowska  
mgr inż. Katarzyna Kambo  
mgr Marek Kołowacik  
mgr inż. Beata Malanowska  
mgr Paweł Michałak  
mgr inż. Irena Mikołajczyk  
mgr inż. Grażyna Nachtman

mgr inż. Renata Płonka  
mgr inż. Adam Smolik  
mgr inż. Anna Ściubeł  
mgr inż. Rafał Tarasiuk  
mgr inż. Justyna Żurakowska

### **Audytorzy:**

dr inż. Karol Sotek  
mgr inż. Paweł Kaźmierczak  
mgr inż. Wanda Nowak  
mgr inż. Monika Sapota  
inż. Jarosław Sidor



Oprócz zakładów naukowych w IERiGŻ-PIB funkcjonuje Dział Administracyjno-Ekonomiczny, w skład którego wchodzi sekcje: Zamówień Publicznych, Zaopatrzenie Administracyjno-Gospodarcze, Sekcja Informatyki i Sekcja Administracyjno-Ekonomiczna; Dział Finansowo-Księgowy oraz samodzielne stanowiska. Skład osobowy działów prezentuje tabela 29.



*dr Barbara Pawłowska,  
główna księgowa,  
Dział Finansowo-Księgowy*



*mgr Marzena Szymańska,  
kierownik Działu  
Administracyjno-Ekonomicznego*

**Tabela 29. Skład osobowy Działu Finansowo-Księgowego, Działu Administracyjno-Ekonomicznego oraz osoby zatrudnione na stanowiskach samodzielnych w 2020 roku\***

<b>Dział Finansowo-Księgowy</b> <b>dr Barbara Pawłowska – Główna Księgowa</b>	
Jolanta Majewska	mgr Ewa Sierakowska
mgr Małgorzata Nurzyńska	mgr Anna Wrzosek
Teresa Zalewska	mgr Joanna Ryś
<b>Dział Administracyjno-Ekonomiczny</b> <b>mgr Marzena Szymańska – kierownik Działu</b>	
<b>Sekcja Zamówień Publicznych</b>	
mgr Anna Hankiewicz	Kierownik Sekcji Zamówień Publicznych, Zaopatrzenie Admin.-Gosp.
mgr Irena Mikiewicz	St. Specjalista ds. Zamówień Publicznych i Ewidencji Środków Trwałych
<b>Sekcja Informatyki</b>	
mgr inż. Albert Weikum	Gł. Specjalista ds. informatyki
Daniel Maniszewski	Specjalista ds. informatyki
Paweł Szczepanik	Informatyk

---

**Sekcja Administracyjno-Ekonomiczna**

Paweł Rogaczewski                      Kierownik Sekcji Administracyjno-Ekonomicznej

**Pozostali pracownicy Działu**

Robert Róžański    Tadeusz Kurek

Andrzej Puk    Wiesław Ziernik

**Samodzielne stanowiska**

Joanna Korczak    Dariusz Ostrowski

Ewa Tulwin    Przemysław Budzki

Anna Balcerak    Marek Rospond

Paulina Oleszczuk    Szymon Kubacki

---

\* lipiec 2020 r.

Źródło: opracowano wg [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl), dostęp 28.07.2020.

W IERiGŻ-PIB działa także Dział Informacji Naukowej oraz Dział Wydawnictw. Biblioteka IERiGŻ-PIB gromadzi zbiory w postaci wydawnictw zwartych i ciągłych oraz płyt CD o tematyce związanej z: teorią makro- i mikroekonomii, gospodarką narodową, gospodarczymi stosunkami międzynarodowymi, szeroko rozumianą ekonomiką rolnictwa i gospodarki żywnościowej, integracją gospodarczą, handlem międzynarodowym, zarządzaniem, marketingiem, finansami i bankowością, ochroną środowiska naturalnego, demografią i socjologią. W zbiorach znajdują się także wydawnictwa encyklopedyczne i słowniki oraz publikacje statystyczne GUS i Eurostatu. Z biblioteki korzystają bez ograniczeń pracownicy IERiGŻ-PIB. Czytelnikom z zewnątrz zbiory udostępniane są na miejscu w czytelni lub w systemie wypożyczeń międzybibliotecznych.

Dział Wydawnictw zajmuje się redakcją techniczną, opracowaniem i korektą publikacji naukowych oraz wykonuje oprawę graficzną opracowań, ekspertyz, wyników badań i innych prac badawczych pracowników naukowych Instytutu. Dystrybucja publikacji odbywa się w ramach sprzedaży wysyłkowej oraz sprzedaży stacjonarnej w siedzibie IERiGŻ-PIB – od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 15.00 (ul. Szkolna 2/4, parter, pok. 3). Dział Wydawnictw świadczy również usługi poligraficzne osobom spoza Instytutu. Szczegóły oferty poligraficznej na stronie: [www.ierigz.waw.pl/poligrafia](http://www.ierigz.waw.pl/poligrafia).

Zespół pracowników Działu Informacji Naukowej oraz Działu Wydawnictw zamieszczony jest w tabeli 30.



*mgr inż. Małgorzata Mikołajczyk,  
kierownik Działu Informacji Naukowej*



*Leszek Ślipski,  
kierownik Działu Wydawnictw*

**Tabela 30. Skład osobowy Działu Informacji Naukowej oraz Działu Wydawnictw w 2020 roku\***

<b>Dział Informacji Naukowej</b> <i>mgr inż. Małgorzata Mikołajczyk – kierownik Działu</i>	
mgr Kamila Tomaszewska	Paulina Zajkowska
<b>Dział Wydawnictw</b> <i>Leszek Ślipski – kierownik Działu</i>	
mgr Barbara Pawłowska	Krzysztof Kossakowski
mgr Marta Guzik	Krzysztof Rogowski
mgr inż. Joanna Gozdera	Barbara Walkiewicz

\* lipiec 2020 r.

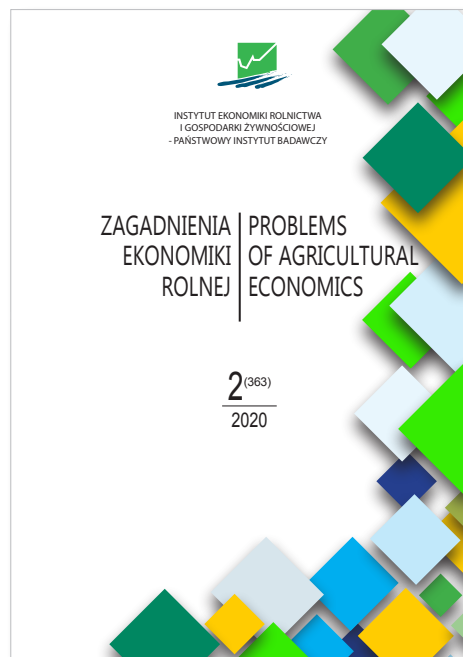
Źródło: opracowano według [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl), dostęp 28.07.2020.

Wyniki badań IERiGŻ-PIB wykorzystywane są w kształtowaniu polityki państwa wobec wsi i rolnictwa. Na zlecenie najważniejszych organów administracji państwowej (Sejm, Senat, URM, Kancelaria Prezydenta, MRiRW, MF, NIK), agend rządowych (KOWR, ARiMR), sądów i urzędów statystycznych, a także przedsiębiorstw, firm oraz związków producentów i przetwórców, opracowywane są ekspertyzy dotyczące sytuacji w gospodarce żywnościowej i na obszarach wiejskich. Prace badawcze i eksperckie publikowane są w wydawnictwach własnych Instytutu w seriach: *Komunikaty Raporty Ekspertyzy; Studia i Monografie; Analizy Rynkowe*, w wydawnictwach innych ośrodków naukowych oraz w czasopiśmie takich jak: *Ekonomista, Zagadnienia Ekonomiki Rolnej, Wieś i Rolnictwo*. Publikacje powstałe w ramach badań programu wieloletniego są udostępniane nieodpłatnie na stronie Instytutu: [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl). Odbiorcami prac naukowych IERiGŻ-PIB jest około 380 instytucji w całym kraju.

## **Kwartalnik *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej / Problems of Agricultural Economics***

Kwartalnik jest wiodącym, recenzowanym czasopismem naukowym, stanowiącym unikalną platformę dla społeczności badawczej do opracowywania, analizowania i rozwiązywania współczesnych problemów w rolnictwie, przemyśle spożywczym, ekonomii obszarów wiejskich i pokrewnych dyscyplinach, związanych ze środowiskiem gospodarczym, społecznym i przyrodniczym.

Czasopismo publikuje pełne treści artykułów w otwartym dostępie – Open Access. Wszystkie artykuły udostępniane są na licencji Creative Commons CC BY (Uznanie autorstwa). Artykuły dostępne na stronie internetowej od 2014 roku są w dwóch wersjach językowych – polskiej i angielskiej. Od 2016 roku pierwotną wersją czasopisma jest wersja on-line w języku angielskim. Na stronie internetowej [www.zer.waw.pl](http://www.zer.waw.pl) można znaleźć pełne teksty artykułów od 2009 roku i wybrane numery archiwalne.



Wydawca czasopisma – Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy – jest członkiem Crossref. Dzięki temu wszystkie artykuły publikowane na łamach *Zagadnień Ekonomiki Rolnej / Problems of Agricultural Economics* otrzymują numer DOI (ang. *digital object identifier* – cyfrowy identyfikator dokumentu elektronicznego). Ponadto Redakcja korzysta z systemu antyplagiatowego Crossref Similarity Check.

Czasopismo jest indeksowane w bazach: Agro, BazEkon, CEJSH, SIGŹ, POL-index, AgEcon Search, SSRN, ICI Journals Master List. Ogólna liczba cytowań artykułów z czasopisma w popularnych bazach bibliograficznych kształtowała się następująco: BazEkon – 1627 (lata 1957-2020), Google Scholar – 4111 (lata 1952-2020), Pol-index – 762 (lata 2009-2019), Web of Science Core Collection – 238 (lata 1958-2020), Scopus – 161 (lata 1961-2020).

*Zagadnienia Ekonomiki Rolnej / Problems of Agricultural Economics* posiadają indeks Hirscha na poziomie H-index = 22 (lata 1952-2020), wyliczony na podstawie Publish or Perish dla publikacji znajdujących się w Google Scholar.

Publikacja artykułów w *Zagadnieniach Ekonomiki Rolnej / Problems of Agricultural Economics* jest bezpłatna.



W Instytucie Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowym Instytucie Badawczym w 2020 r. uruchomione zostały trzy kierunki studiów podyplomowych<sup>37,38</sup>. Pierwszym z nich są bezpłatne dwusemestralne studia podyplomowe w systemie niestacjonarnym: *Ekonomika gospodarstwa rolnego* współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) dla doradców rolnych z makroregionu województwa mazowieckiego i łódzkiego. Celem studiów jest przekazanie doradcom rolnym wiedzy z zakresu m.in. ekonomii, marketingu i zarządzania, prawa rolnego, systemu podatkowego w rolnictwie, organizacji rynków rolnych, ekonomiki i organizacji oraz analizy ekonomiczno-technicznej gospodarstw rolnych, rachunkowości rolnej, kalkulacji rolniczych, a także nowoczesnych technologii w produkcji rolniczej. Studia prowadzone będą przez pracowników naukowych Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej-PIB, Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB oraz Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

Pod patronatem honorowym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Instytucie uruchomiono także dwusemestralne studia podyplomowe w systemie niestacjonarnym: *Rolnictwo i ekonomika gospodarstw rolnych dla absolwentów nierolniczych studiów wyższych*. Studia są skierowane do absolwentów studiów wyższych kierunków niezwiązanych z rolnictwem, którzy chcą nabyć kwalifikacje rolnicze, a także do pracowników administracji publicznej, pracowników przedsiębiorstw działających w obszarze rolnictwa i agrobiznesu oraz wszystkich osób zainteresowanych poszerzeniem wiedzy ekonomiczno-rolniczej. Celem tego kierunku studiów jest przekazanie słuchaczom kompleksowej wiedzy z zakresu produkcji roślinnej i zwierzęcej, ekonomiki i organizacji gospodarstw rolnych, organizacji rynków rolnych, finansów, podatków i ubezpieczeń w rolnictwie, podstaw rachunkowości, a także agrobiznesu, z uwzględnieniem aktualnych uwarunkowań rozwoju rolnictwa, do jakich należą postępujące zmiany środowiskowe i klimatyczne oraz bieżąca i przyszła WPR UE.

Prowadzony jest także nabór na dwusemestralne studia podyplomowe w systemie niestacjonarnym: *Handel elektroniczny na rynkach rolno-żywnościowych*. Ten kierunek studiów objęty jest również patronatem honorowym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Studia prowadzone będą przez pracowników naukowych Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB. Celem studiów jest przekazanie słuchaczom kompleksowej wiedzy z zakresu handlu na rynkach rolno-żywnościowych z uwzględnieniem nowoczesnych rynków elektronicznych, w szczególności: ekonomiki i organizacja agrobiznesu, podstaw zarządzania produkcją, systemów jakości i bezpieczeństwa w żywnościowych łańcuchach dostaw, organizacji kluczowych rynków rolnych w Polsce, UE i na świecie w tym wykorzystania elektronicznej platformy giełdowego handlu produktami rolno-spożywczymi.

<sup>37</sup> Opracowano według: [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl), dostęp: 28.07.2020.

<sup>38</sup> Studia prowadzone będą od października 2020 r. do czerwca 2021 r. w gmachu IERiGŻ-PIB przy ul. Świętokrzyskiej 20 w Warszawie. Przewidywane jest 15-16 zjazdów sobotnio-niedzielnich.

Na posiedzeniu Rady Naukowej IERIGŻ-PIB w dniu 25 czerwca podjęte zostały 4 uchwały o nadaniu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse. Tytuły uzyskali pracownicy naukowcy IERIGŻ-PIB: dr inż. Agnieszka Bezat-Jarzębowska, dr Iwona Szczepaniak, dr Barbara Wieliczko i dr Marek Wigier.





Rok 2020 jest rokiem jubileuszu 70-lecia powstania Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego.

Z tej okazji IERiGŻ-PIB zorganizował w dniu 16 września 2020 roku w gmachu Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 66, Międzynarodową Konferencję Naukową pt. **Stan i perspektywy rozwoju wsi i rolnictwa – 70 lat IERiGŻ-PIB**, którą patronatem honorowym objął Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Jan Krzysztof Ardanowski.





---

## KOMITET HONOROWY KONFERENCJI

Jan Krzysztof Ardanowski, *Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi*  
Ryszard Kamiński, *Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi*  
Monika Rzepecka, *Dyrektor Generalny, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi*  
Dr Barbara Fedyszak-Radziejowska, *Kancelaria Prezydenta RP, Narodowa Rada  
Rozwoju, sekcja wieś, rolnictwo*  
Andrzej Gantner, *Dyrektor Generalny Polskiej Federacji Producentów Żywności*  
Grzegorz Pięta, *Dyrektor Generalny KOWR*  
Wojciech Kędzia, *z-ca Dyrektora Generalnego KOWR*  
Tomasz Nowakowski, *Prezes ARiMR*  
Wiktor Szmulewicz, *Prezes Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych*  
Ryszard Winter, *Dyrektor Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej, Brwinów*  
prof. dr hab. Michał Jerzy Zasada, *Rektor SGGW*  
prof. dr hab. Henryk Bujak, *IHAR-PIB, Radzików*  
dr Krzysztof Duda, *Dyrektor IZ-PIB, Kraków*  
prof. dr hab. Edward S. Gacek, *COBORU, Słupia Wielka*  
prof. dr hab. Marek Kłodziński, *IRWiR-PAN*  
dr hab. Dorota Konopacka, *prof. IO, IO, Skierniewice*  
dr Karol Krajewski, *Dyrektor Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi*  
prof. dr hab. Stanisław Krasowicz, *IUNG, Puławy*  
prof. dr hab. Mariusz Matyka, *IUNG, Puławy*  
prof. dr hab. Marek Mrówczyński, *IOR-PIB, Poznań*  
prof. dr hab. Krzysztof Niemczuk, *PIWET-PIB, Puławy*  
prof. dr hab. Wiesław Oleszek, *IUNG, Puławy*  
dr Wacław Roman Strobel, *Instytut Technologiczno-Przyrodniczy, Falenty*  
dr hab. Monika Stanny, *prof. IRWiR-PAN, IRWiR-PAN*  
prof. dr hab. inż. Artur Hugo Świergiel, *Instytut Biotechnologii Przemysłu  
Rolno-Spożywczego*  
prof. dr hab. Jerzy Wilkin, *IRWiR-PAN*  
dr hab. Małgorzata Zimniewska, *prof. IWNiRZ, IWNiRZ, Poznań*  
prof. dr hab. Mieczysław Adamowicz, *Państwowa Szkoła Wyższa w Białej Podlaskiej*  
prof. dr hab. Andrzej Czyżewski, *Uniwersytet Zielonogórski,  
Wydział Ekonomii i Zarządzania*  
dr hab. Bazyli Czyżewski, *prof. UEP, Uniwersytet Ekonomiczny, Poznań*  
prof. dr hab. Krzysztof Firlej, *Uniwersytet Ekonomiczny, Kraków*  
prof. dr hab. Jarosław Gołębiewski, *SGGW*  
prof. dr hab. Jan Górecki, *SGGW*

---



---

dr hab. Małgorzata Juchniewicz, prof. UWM, *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn*  
prof. dr hab. Leszek Kania, *Uniwersytet Zielonogórski*  
dr hab. Ryszard Kata, prof. UR, *Uniwersytet Rzeszowski*  
prof. dr hab. Roman Kisiel, *Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn*  
prof. dr hab. Bogdan Klepacki, *SGGW*  
prof. dr hab. Teresa Lubińska, *Uniwersytet Szczeciński Instytut Finansów, Szczecin*  
prof. dr hab. Edward Majewski, *SGGW*  
dr hab. Anna Matuszczak, prof. UEP, *Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu*  
prof. dr hab. Wiesław Musiał, *Uniwersytet Rolniczy, Kraków*  
prof. dr hab. Dionizy Niezgoda, *Państwowa Szkoła Wyższa w Białej Podlaskiej*  
prof. dr hab. Stanisław Owsiak, *Uniwersytet Ekonomiczny, Kraków*  
prof. dr hab. Henryk Runowski, *SGGW*  
prof. dr hab. Jerzy Sokołowski, *Uniwersytet Ekonomiczny, Wrocław*  
prof. dr hab. Michał Świtłyk, *Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, Szczecin*  
prof. dr hab. Andrzej Wiatrak, *Uniwersytet Warszawski*  
prof. dr hab. Henryk Wnorowski, *Uniwersytet w Białymstoku*  
prof. dr hab. Leszek Woźniak, *Politechnika Rzeszowska*  
prof. dr hab. Janusz Żmija, *Uniwersytet Rolniczy, Kraków*

---

## RADA PROGRAMOWA KONFERENCJI

prof. dr hab. Walenty Poczta, *Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu*  
prof. dr hab. Marian Podstawka, *IERiGŻ-PIB*  
dr hab. Agnieszka Wrzochalska, prof. IERiGŻ-PIB, *IERiGŻ-PIB*  
dr inż. Paweł Chmieliński, *IERiGŻ-PIB*  
prof. Szczepan Figiel, *IERiGŻ-PIB*  
prof. dr hab. Wojciech Józwiak, *IERiGŻ-PIB*  
dr hab. Julian Krzyżanowski, prof. IERiGŻ-PIB, *IERiGŻ-PIB*  
prof. dr hab. Jacek Kulawik, *IERiGŻ-PIB*  
dr inż. Joanna Pawłowska-Tyszko, *IERiGŻ-PIB*  
dr hab. Aldona Skarżyńska, prof. IERiGŻ-PIB, *IERiGŻ-PIB*  
dr Piotr Szajner, *IERiGŻ-PIB*  
dr hab. Iwona Szczepaniak, *IERiGŻ-PIB*  
dr Adam Wasilewski, *IERiGŻ-PIB*  
dr hab. Marek Wigier, *IERiGŻ-PIB*  
prof. dr hab. Józef St. Zegar, *IERiGŻ-PIB*  
prof. dr hab. Wojciech Ziętara, *IERiGŻ-PIB*  
prof. dr hab. Dimitar Grekov, *Agricultural University of Plovdiv, Bułgaria*  
doc. dr Boshidar Ivanov, *IAI, Sofia, Bułgaria*  
prof. István Kapronczai, *AKI, Węgry*  
prof. dr hab. Gabriel Popescu, *Bucharest University of Economic Studies, Rumunia*  
prof. Norbert Potori, *AKI, Węgry*  
prof. Thomas Resl, *Wiedeń, Austria*  
prof. Jonel Subić, *IAE, Serbia*  
prof. dr hab. Hristina Yancheva, *Agricultural University of Plovdiv, Bułgaria*



## KOMITET ORGANIZACYJNY KONFERENCJI

dr hab. Agnieszka Wrzochalska, prof. IERiGŻ-PIB, *IERiGŻ-PIB*

dr Adam Wasilewski, *IERiGŻ-PIB*

mgr inż. Bogdan Buks, *IERiGŻ-PIB*

mgr Małgorzata Bułkowska, *IERiGŻ-PIB*

mgr Marta Guzik, *IERiGŻ-PIB*

mgr Joanna Korczak, *IERiGŻ-PIB*

mgr Ewa Tulwin, *IERiGŻ-PIB*

mgr Irena Mikiewicz, *IERiGŻ-PIB*

mgr inż. Małgorzata Mikołajczyk, *IERiGŻ-PIB*

mgr Barbara Pawłowska, *IERiGŻ-PIB*

mgr inż. Joanna Gozdera, *IERiGŻ-PIB*

Barbara Walkiewicz, *IERiGŻ-PIB*

Krzysztof Kossakowski, *IERiGŻ-PIB*

Leszek Ślipski, *IERiGŻ-PIB*

Krzysztof Rogowski, *IERiGŻ-PIB*

mgr Ewa Sierakowska, *IERiGŻ-PIB*

mgr Kamila Tomaszewska, *IERiGŻ-PIB*

mgr Justyna Żurakowska, *IERiGŻ-PIB*

### Sponsorzy konferencji:

Polska Federacja Producentów Żywności



Restauracja Banjaluka



ZAPOL Sobczyk Spółka Jawna



---

## Bibliografia

Dąbrowski P.: *Prof. dr Franciszek Dzierżyc 1902-1981*. Zagadnienia Ekonomiki Rolnej nr 6/1981, IER, Warszawa 1981, s. 3-9.

Gruda M.: *Wspomnienie o dr. Józefie Gomulce*; [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl); dostęp 18.03.2020.

*Instytut Ekonomiki Rolnej, 1950-1965*. Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1966.

*Instytut Ekonomiki Rolnej, 1966-1974*. Bibliografia, PWRiL, Warszawa 1975.

Pobrano z: [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl)

*Rolnictwo polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje*. Materiały Promocyjne IERiGŻ-PIB oraz Programu Wieloletniego 2015-2019, IERiGŻ-PIB, Warszawa 2019.

Rychlik T.: *Prof. Jerzy Tepicht (1908-1973)*. Zagadnienia Ekonomiki Rolnej nr 4/1973, IER, Warszawa 1973, s. 3-6.

*Sprawozdania z działalności IERiGŻ z lat 2000-2004*. IERiGŻ, Warszawa.

*Sprawozdania z działalności IERiGŻ-PIB z lat 2005-2019*. IERiGŻ-PIB, Warszawa.

*Wspomnienia o prof. dr. hab. Augustynie Wosiu*; [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl); dostęp 18.03.2020.